

Käesolev tekst on üksnes dokumenteerimisvahend ning sel ei ole mingit õiguslikku mõju. Liidu institutsioonid ei vastuta selle teksti sisu eest. Asjakohaste õigusaktide autentset versioonid, sealhulgas nende preambulid, on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas ning on kättesaadavad EUR-Lexi veebisaidil. Need ametlikud tekstid on vahetult kättesaadavad käesolevasse dokumenti lisatud linkide kaudu

► **B** KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2019/2035,

28. juuni 2019,

millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses maismaaloomade pidamise ettevõtteid ja haudejaamu ning teatavate peetavate maismaaloomade ja haudemunade jälgitavust käsitlevate eeskirjadega

(EMPs kohaldatav tekst)

(ELT L 314, 5.12.2019, lk 115)

Muudetud:

		Euroopa Liidu Teataja		
		nr	lehekülg	kuupäev
► <u>M1</u>	Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2020/1625, 25. august 2020	L 366	1	4.11.2020
► <u>M2</u>	Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2021/2168, 21. september 2021	L 438	38	8.12.2021

Parandatud:

- **C1** Parandus, ELT L 191, 16.6.2020, lk 3 (2019/2035)
- **C2** Parandus, ELT L 267, 14.8.2020, lk 5 (2019/2035)

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2019/2035,

28. juuni 2019,

millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses maismaaloomade pidamise ettevõtteid ja haudejaamu ning teatavate peetavate maismaaloomade ja haudemunade jälgitavust käsitlevate eeskirjadega

(EMPs kohaldatav tekst)

I OSA

REGULEERIMISESE, KOHALDAMISALA JA MÕISTED

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesoleva määrusega täiendatakse määruses (EL) 2016/429 sätestatud eeskirju seoses järgmisega:

- a) peetavate maismaaloomade ja haudemunade registreeritud ja heaks kiidetud ettevõtted;
- b) järgmiste peetavate maismaaloomade puhul rakendatavad jälgitavusnõuded:
  - i) veised, lambad, kitsed, sead, hobuslased, kaamellased ja hirvlased (kabiloomad);
  - ii) koerad, kassid ja valgetuhkrud;
  - iii) tehistingimustes peetavad linnud;
  - iv) haudemunad;
  - v) rändtsirkuses või loomade etteastetes osalevad peetavad maismaaloomad.

2. II osa I jaotise 1. peatükis on sätestatud registreerimist käsitlevad nõuded peetavate koerte, kasside ja valgetuhkrute ning kodulindude vedajatele, kes tegelevad kõnealuste loomade vedamisega liikmesriikide vahel või liikmesriigi ja kolmanda riigi vahel.

3. II osa I jaotise 2. peatükis on sätestatud teatavaid hobuslasi koguvaid ettevõtteid ja tehistingimustes peetavate lindude haudejaamu käitavate ettevõtjate puhul rakendatavad erandid kohustusest taotleda pädeva asutuse heakskiitu.

Kõnealuses peatükis on sätestatud ka järgmist liiki ettevõtete heakskiitmise nõuded:

- a) kabiloomade ja kodulindude kogumise ettevõtted, kust kõnealused loomad teise liikmesriiki viiakse või kuhu loomad teisest liikmesriigist tuuakse;
- b) haudejaamad, kust haudemunad või ööpäevased tibud teise liikmesriiki viiakse;
- c) kodulinde pidavad ettevõtted, kust muuks otstarbeks kui tapmiseks ette nähtud kodulinnud või haudemunad kavatsetakse teise liikmesriiki viia;

▼B

Kõnealused nõuded käsitlevad isoleerimist ja muid bioturvalisuse meetmeid, järelevalvemeetmeid, ehitisi ja vahendeid, töötajaid ja pädeva asutuse poolset järelevalvet.

4. II osa I jaotise 3. peatükis on sätestatud järgmist liiki ettevõtete heakskiitmise nõuded:

- a) koerte, kasside ja valgetuhkrute kogumiskeskused, kust kõnealused loomad teise liikmesriiki viiakse;
- b) koerte, kasside ja valgetuhkrute varjupaigad, kust kõnealused loomad teise liikmesriiki viiakse;
- c) kontrollpunktid;
- d) kimalasi tootvad keskkonnast eraldatud ettevõtted, kust kõnealused loomad teise liikmesriiki viiakse;
- e) muude peetavate maismaaloomade kui esikloomaliste karantiiniasutused, kust kõnealused loomad samas liikmesriigis asuvasse sihtkohta või teise liikmesriiki viiakse.

Kõnealused nõuded käsitlevad karantiini, isoleerimist ja muid bioturvalisuse meetmeid, järelevalve- ja kontrollimeetmeid, ehitisi ja vahendeid ning veterinaararsti poolset järelevalvet.

5. II osa I jaotise 4. peatükis on sätestatud karantiini, isoleerimist ja muid bioturvalisuse meetmeid, järelevalve- ja kontrollimeetmeid, ehitisi ja vahendeid ning veterinaararsti poolset järelevalvet käsitlevad heakskiitmise nõuded, mida rakendatakse selliste kinniste ettevõtete puhul, kust peetavaid maismaaloomi samas liikmesriigis asuvasse sihtkohta või teise liikmesriiki viiakse.

6. II osa II jaotise 1. peatükis on sätestatud pädeva asutuse teabe esitamise kohustused seoses registritega, mis hõlmavad järgmist:

- a) maismaaloomi pidavad ettevõtted;
- b) haudejaamad;
- c) peetavate kabiloomade, koerte, kasside ja valgetuhkrute ning kodulindude vedajad, kes tegelevad kõnealuste loomade vedamisega liikmesriikide vahel või liikmesriigi ja kolmanda riigi vahel;
- d) ettevõttest sõltumatu peetavate kabiloomade ja kodulindude kogumise tegelevad ettevõtjad.

7. II osa II jaotise 2. peatükis on sätestatud pädeva asutuse teabe esitamise kohustus seoses II osa I jaotise 2., 3. ja 4. peatükis osutatud heakskiidetud ettevõtete registritega.

8. II osa III jaotise 1. peatükis on sätestatud registreeritud või heakskiidetud ettevõtjate arvestuse pidamise kohustused, millega täiendatakse määruse (EL) 2016/429 artikli 102 lõikega 1 ette nähtud kohustusi, järgmist liiki ettevõtete jaoks:

▼B

- a) kõik maismaaloomi pidavad ettevõtted;
- b) järgmisi loomi pidavad ettevõtted:
  - i) veised, lambad, kitsed ja sead;
  - ii) hobuslased;
  - iii) kodulinnud ja tehistingimustes peetavad linnud;
  - iv) koerad, kassid ja valgetuhkrud;
  - v) mesilased;
- c) rändtsirkused ja loomade etteasted;
- d) koerte, kasside ja valgetuhkrute varjupaigad;
- e) kontrollpunktid;
- f) muude peetavate maismaaloomade kui esikloomaliste karantiiniasutused;
- g) kinnised ettevõtted.

9. II osa III jaotise 2. peatükis on sätestatud registreeritud või heaks kiidetud haudejaamu käitavate ettevõtjate arvestuse pidamise kohustused, millega täiendatakse määruse (EL) 2016/429 artikli 103 lõikega 1 ette nähtud kohustusi.

10. II osa III jaotise 3. peatükis on sätestatud registreeritud vedajate arvestuse pidamise kohustused, millega täiendatakse määruse (EL) 2016/429 artikli 104 lõikega 1 ette nähtud kohustusi.

11. II osa III jaotise 4. peatükis on sätestatud järgmiste kogumisega tegelevate ettevõtjate arvestuse pidamise kohustused, millega täiendatakse määruse (EL) 2016/429 artikli 105 lõikega 1 ette nähtud kohustusi:

- a) peetavate kabiloomade ja kodulindude kogumise registreeritud või heakskiidetud ettevõtteid käitavad ettevõtjad;
- b) ettevõttest sõltumatu peetavate kabiloomade ja kodulindude kogumisega tegelevad ettevõtjad;
- c) ettevõtjad, kes käitavad koerte, kasside ja valgetuhkrute kogumiskeskusi, mille on registreerinud pädev asutus.

12. III osa I–IV jaotises on sätestatud veise-, kitse-, lamba-, sea- ja hobuseliikidesse kuuluvate peetavate maismaaloomade jälgitavusnõuded, sh identifitseerimisvahendid, dokumendid ja elektroonilised andmebaasid.

13. III osa V jaotise 1. peatükis on sätestatud peetavate koerte, kasside ja valgetuhkrute jälgitavusnõuded, sealhulgas lemmikloomade jälgitavusnõuded, mida kohaldatakse nende viimisel teise liikmesriiki, v.a juhul, kui nende liikumine toimub mittekaubanduslikul eesmärgil.

14. III osa V jaotise 2. peatükis on sätestatud kaamellaste ja hirvlaste jälgitavusnõuded.

▼B

15. III osa V jaotise 3. peatükis on sätestatud tehistingimustes peetavate lindude jälgitavusnõuded.
16. III osa V jaotise 4. peatükis on sätestatud rändtsirkustes ja loomade etteastetes osalevate peetavate maismaaloomade jälgitavusnõuded.
17. III osa VI jaotises on sätestatud haudemunade jälgitavusnõuded.
18. III osa VII jaotises on sätestatud peetavate veiste, lammaste, kitsede, sigade, hobuslaste, hirvlaste ja kaamellaste jälgitavusnõuded, mida kohaldatakse pärast nende liitu sisenemist.
19. IV osas on sätestatud direktiividega 64/432/EMÜ ja 92/65/EMÜ, määrustega (EÜ) nr 1760/2000, (EÜ) nr 21/2004 ja (EÜ) nr 1739/2005, direktiividega 2008/71/EÜ, 2009/156/EÜ ja 2009/158/EÜ ning rakendusmäärusega (EL) 2015/262 seotud teatavad üleminekumeetmed, mis käsitlevad
- a) ettevõtete registreerimist ja heakskiitmist;
  - b) peetavate maismaaloomade identifitseerimist;
  - c) rändtsirkustes ja loomade etteastetes osalevate peetavate maismaaloomade liikumis- ja identifitseerimisdokumente;
  - d) peetavate hobuslaste kogu eluea jooksul kehtivat identifitseerimisdokumenti.

*Artikkel 2***Mõisted**

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „koer“ – peetav loom liigist *Canis lupus*;
- 2) „kass“ – peetav loom liigist *Felis silvestris*;
- 3) „valgetuhkur“ – peetav loom liigist *Mustela putorius furo*;
- 4) „veoliik“ – vedamise viis, näiteks maantee-, raudtee-, õhu- või veetransport;
- 5) „veovahend“ – maantee- või raudteesõiduk, laev või õhusõiduk;
- 6) „ööpäevased tibud“ – vähem kui 72 tunni vanused kodulinnud;
- 7) „koerte, kasside ja valgetuhkrute kogumiskeskus“ – ettevõtte, kuhu kogutakse samaväärse tervisestaatusega kõnealuseid loomi rohkem kui ühest ettevõttest;
- 8) „varjupaik“ – ettevõtte, kus peetakse endisi hulkuvaid, metsistunud, kaotatud, hüljatud või konfiskeeritud maismaaloomi, kelle tervisestaatus ei pruugi kõigi loomade puhul ettevõttesse sisenemise ajal teada olla;

▼B

- 9) „kontrollpunktid“ – määruses (EÜ) nr 1255/97 osutatud kontrollpunktid;
- 10) „keskkonnast eraldatud tootmisettevõtte“ – ettevõtte, kus ülesehituse ning rangete bioturvalisuse meetmetega on tagatud loomade tootmise isoleeritus ettevõttega seotud ehitistest ja keskkonnast;
- 11) „kimalane“ – perekonna *Bombus* liiki kuuluv loom;
- 12) „esikloomalised“ – esikloomaliste seltsi liikidesse kuuluvad loomad, välja arvatud inimesed;
- 13) „mesilased“ – liiki *Apis mellifera* kuuluvad loomad;
- 14) „ettevõtte veterinaararst“ – veterinaararst, kes vastutab toimingute eest, mida sooritatakse karantiiniasutuses või kinnises ettevõttes, kus peetakse muid maismaaloomi kui esikloomalisi;
- 15) „kordumatu registreerimisnumber“ – number, mille pädev asutus on määranud registreeritud ettevõttele, nagu on osutatud määruse (EL) 2016/429 artiklis 93;
- 16) „kordumatu heakskiidunumber“ – number, mille pädev asutus on määranud tema poolt heaks kiidetud ettevõttele vastavalt määruse (EL) 2016/429 artiklitele 97 ja 99;
- 17) „kordumatu kood“ – kordumatu kood, mille abil hobuseliikidesse kuuluvaid peetavaid loomi pidavad ettevõtjad peavad tagama kõnealuste loomade individuaalse identifitseerimise vastavalt määruse (EL) 2016/429 artikli 114 lõike 1 punktile a ning mis on salvestatud kõnealuse määruse artikli 109 lõikes 1 ette nähtud liikmesriigi elektroonilisse andmebaasi;
- 18) „looma identifitseerimiskood“ – individuaalne kood, mis on esitatud identifitseerimisvahendil, millega loom on varustatud, ja koosneb järgmisest:
  - a) selle liikmesriigi kood, kus loom identifitseerimisvahendiga varustati,
  - b) millele järgneb loomale määratud kuni 12-kohaline individuaalne identifitseerimisnumber;
- 19) „veis“ või „veiseliiki kuuluv loom“ – perekonda *Bison*, *Bos* (sh alam perekonda *Bos*, *Bibos*, *Novibos* ja *Poephagus*) või *Bubalus* (sh alam perekonda *Anoa*) kuuluv kabiloom või nende perekondade loomaliikide ristamisel saadud järglane;
- 20) „lammas“ või „lambaliiki kuuluv loom“ – perekonda *Ovis* kuuluv kabiloom või selle perekonna loomaliikide ristamisel saadud järglane;
- 21) „kits“ või „kitseliiki kuuluv loom“ – perekonda *Capra* kuuluv kabiloom või selle perekonna loomaliikide ristamisel saadud järglane;

▼B

- 22) „siga“ või „sealiiki kuuluv loom“ – sugukonda *Suidae* kuuluvasse määruse (EL) 2016/429 III lisas loetletud liiki kuuluv kabiloom;
- 23) „elektrooniline identifitseerimisvahend“ – raadiosagedustuvastatav märgis (RFID-märgis);
- 24) „hobuseliiki kuuluv loom“ või „hobuslane“ – perekonda *Equus* (sh hobused, eeslid ja sebrad) kuuluv kabjaline või selle perekonna loomaliikide ristamisel saadud järglane;
- 25) „elektrooniline andmebaas“ – määruse (EL) 2016/429 artikli 109 lõikes 1 sätestatud peetavate maismaaloomade elektrooniline andmebaas;
- 26) „tarneahel“ – integreeritud tootmisahel, millel on loetellu kantud taudide osas ühtne tervisestaatus ning mis koosneb koostöövõrgust, kuhu kuuluvad pädeva asutuse poolt artikli 53 tähenduses heaks kiidetud spetsialiseerunud ettevõtted, mille vahel sigu tootmistükli lõpetamiseks veetakse;
- 27) „kogu eluea jooksul kehtiv identifitseerimisdokument“ – kogu eluea jooksul kehtiv dokument, mille abil hobuseliikidesse kuuluvaid peetavaid loomi pidavad ettevõtjad peavad tagama kõnealuste loomade individuaalse identifitseerimise, nagu see on ette nähtud määruse (EL) 2016/429 artikli 114 lõike 1 punktis c;
- 28) „aretusühing“ – aretajate ühing või organisatsioon või avaliku sektori asutus, välja arvatud pädev asutus, mida liikmesriigi pädev asutus tunnustab kooskõlas määruse (EL) 2016/1012 artikli 4 lõikega 3 selleks, et täita aretusühingu poolt peetava või tema poolt loodud tõuraamatu(te)sse kantud tõupuhaste aretusloomade aretusprogrammi;
- 29) „aretusasutus“ – kolmanda riigi aretajate ühing või aretusorganisatsioon, eraettevõtja, karjakasvatuse organisatsioon või ametiasutus, mis on selle kolmanda riigi poolt tunnustatud tõupuhaste aretusloomade, s.o veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste või ristandaretussigade tõuaretuse eesmärgil liitu sissetoomiseks;
- 30) „registreeritud hobuslane“ –
- a) liiki *Equus caballus* või *Equus asinus* kuuluv tõupuhas aretusloom, kes on kantud sellise tõuraamatu põhiosasse, mille on loonud määruse (EL) 2016/1012 artikli 4 või 34 kohaselt tunnustatud aretusühing või aretusasutus või vastab sellise tõuraamatu põhiosasse kandmise tingimustele;
  - b) liiki *Equus caballus* kuuluv peetav loom, kelle on registreerinud võistlus- või võidusõiduhobustega tegelev rahvusvaheline liit või organisatsioon otse või siseriikliku alaliidu või filiaali kaudu (edaspidi „registreeritud hobune“);

▼B

- 31) „kaamellane“ – sugukonda *Camelidae* kuuluvasse määruse (EL) 2016/429 III lisas loetletud liiki kuuluv kabiloom;
- 32) „hirlane“ – sugukonda *Cervidae* kuuluvasse määruse (EL) 2016/429 III lisas loetletud liiki kuuluv kabiloom;
- 33) „põhjapõder“ – määruse (EL) 2016/429 III lisas loetletud liiki *Rangifer tarandus* kuuluv kabiloom;
- 34) „rändtsirkus“ – näitus või laat, mis hõlmab loomi või loomade etteasteid ning mis peaks liikuma ühest liikmesriigist teise;
- 35) „loomade etteaste“ – etteaste, mille käigus esinevad loomad, keda peetakse näitusel või laadal osalemiseks, ja mis võib moodustada osa tsirkuseprogrammist;
- 36) „sugulinnud“ – 72 tunni vanused või vanemad haudemunade tootmiseks mõeldud kodulinnud;
- 37) „linnukari“ – kõik ühesuguse tervisestaatusega kodulinnud või tehistingimustes peetavad linnud, keda hoitakse samas ruumis või samas tarandikus ja kes moodustavad ühe epidemioloogilise üksuse; kinniselt peetavate kodulindude puhul hõlmab see kõiki linde, kes jagavad sama õhuruumi.

II OSA

REGISTREERIMINE, HEAKSKIITMINE, REGISTRID JA ARVESTUSE PIDAMINE

I JAOTIS

VEDAJATE JA ETTEVÕTTEID KÄITAVATE ETTEVÕTJATE REGISTREERIMINE JA HEAKSKIITMINE PÄDEVA ASUTUSE POOLT

1. PEATÜKK

Muude peetavate maismaaloomade kui kabiloomade vedajate registreerimine seoses vedudega liikmesriikide vahel ja liikmesriigist kolmandasse riiki

Artikkel 3

Peetavate koerte, kasside ja valgetuhkrute ning kodulindude vedajate registreerimisega seotud kohustused

1. Et vedajaid, kes tegelevad peetavate koerte, kasside ja valgetuhkrute ning kodulindude veoga liikmesriikide vahel või liikmesriigi ja kolmanda riigi vahel, saaks määruse (EL) 2016/429 artikli 93 kohaselt registreerida, peavad nad enne sellise tegevuse alustamist esitama pädevale asutusele järgmise teabe:

- a) asjaomase vedaja nimi ja aadress;
- b) liigid, mida kavatakse vedada;

▼B

- c) veoliik;
  - d) veovahend.
2. Lõikes 1 osutatud peetavate koerte, kasside ja valgetuhkrute vedajad teatavad pädevale asutusele nende loomade arvu, keda kavatakse vedada.
  3. Lõikes 1 osutatud kodulindude vedajad teatavad pädevale asutusele nende kodulindude kategooriad, keda kavatakse vedada.
  4. Lõikes 1 osutatud vedajad peavad pädevat asutust teavitama
    - a) lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud küsimusi käsitlevatest muutustest;
    - b) veotegevuse lõppemisest.

*2. PEATÜKK****Kabiloomade ja kodulindude kogumise ettevõtete, haudejaamade ja kodulinde pidavate ettevõtete heakskiitmine*****▼M2***Artikkel 4***Erand ettevõtjate kohustusest taotleda pädevalt asutuselt heakskiitmist teatud liiki ettevõtete puhul**

Erandina määruse (EL) 2016/429 artikli 94 lõike 1 punktides a, c ja d ei nõuta järgmist liiki ettevõtteid käitavatelt ettevõtjatelt, et nad taotleksid pädevalt asutuselt oma ettevõtete heakskiitmist vastavalt kõnealuse määruse artikli 96 lõikele 1:

- a) hobuslaste kogumise ettevõtted järgmistel juhtudel: kõnealuste loomade kogumine toimub võistluste, võiduajamiste, etenduste, treenimise, ühise vabaajategevuse või töötoimingute eesmärgil või seoses aretustegevusega;
- b) tehistingimustes peetavate lindude haudejaamad;
- c) haudejaamad, kust viiakse teise liikmesriiki saadetsi, mis sisaldavad vähem kui 20 kodulindude haudemuna või vähem kui 20 kodulinnuisendit;
- d) kodulinde pidavad ettevõtted, kust viiakse teise liikmesriiki saadetsi, mis sisaldavad muuks otstarbeks kui tapmiseks ettenähtud vähem kui 20 kodulinnuisendit või vähem kui 20 kodulindude haudemuna.

▼B*Artikkel 5***Kabiloomade kogumise ettevõtete heakskiitmise nõuded**

Heakskiidu andmisel kabiloomade kogumise ettevõtetele, kust kõnealused loomad teise liikmesriiki viiakse või kuhu loomad teisest liikmesriigist tuakse, tagab pädev asutus, et sellised ettevõtted vastavad käesoleva määruse I lisa 1. osas sätestatud järgmistele nõuetele:

- a) punkt 1 seoses isoleerimise ja muude bioturvalisuse meetmetega;
- b) punkt 2 seoses ehitiste ja vahenditega;

▼B

- c) punkt 3 seoses töötajatega;
- d) punkt 4 seoses pädeva asutuse poolse järelevalvega.

*Artikkel 6***Kodulindude kogumise ettevõtete heakskiitmise nõuded**

Heakskiidu andmisel kodulindude kogumise ettevõtetele, kust kõnealused loomad teise liikmesriiki viiakse või kuhu loomad teisest liikmesriigist tuuakse, tagab pädev asutus, et sellised ettevõtted vastavad käesoleva määruse I lisa 2. osas sätestatud järgmistele nõuetele:

- a) punkt 1 seoses isoleerimise ja muude bioturvalisuse meetmetega;
- b) punkt 2 seoses ehitiste ja vahenditega;
- c) punkt 3 seoses töötajatega;
- d) punkt 4 seoses pädeva asutuse poolse järelevalvega.

*Artikkel 7***Haudejaamade heakskiitmise nõuded**

Heakskiidu andmisel haudejaamadele, kust haudemunad või ööpäevased tibud teise liikmesriiki viiakse, tagab pädev asutus, et sellised ettevõtted vastavad järgmistele nõuetele:

- a) I lisa 3. osa punktis 1 esitatud nõuded seoses bioturvalisuse meetmetega;
- b) I lisa 3. osa punktis 2 ning II lisa 1. ja 2. osas esitatud nõuded seoses järelevalvega;
- c) I lisa 3. osa punktis 3 esitatud nõuded seoses ehitiste ja vahenditega;
- d) I lisa 3. osa punktis 4 esitatud nõuded seoses töötajatega;
- e) I lisa 3. osa punktis 5 esitatud nõuded seoses pädeva asutuse poolse järelevalvega.

*Artikkel 8***Kodulinde pidavate ettevõtete heakskiitmise nõuded**

Heakskiidu andmisel kodulinde pidavatele ettevõtetele, kust muuks otstarbeks kui tapmiseks ette nähtud kodulinnud või haudemunad teise liikmesriiki viiakse, tagab pädev asutus, et sellised ettevõtted vastavad järgmistele nõuetele:

▼B

- a) I lisa 4. osa punktis 1 esitatud nõuded seoses bioturvalisuse meetmetega;
- b) I lisa 4. osa punktis 2 ning II lisa 2. osas esitatud nõuded seoses järelevalvega;
- c) I lisa 4. osa punktis 3 esitatud nõuded seoses ehitiste ja vahenditega.

*3. PEATÜKK****Maismaaloomi pidavate ettevõtete heakskiitmine****Artikkel 9***Maismaaloomi pidavate teatavat liiki ettevõteteid käitavate ettevõtjate kohustus taotleda pädeva asutuse heakskiitu**

Järgmist liiki ettevõteteid käitavad ettevõtjad esitavad pädevale asutusele määruse (EL) 2016/429 artikli 96 lõike 1 kohase taotluse heakskiidu saamiseks ja nad ei jätka oma tegevust seni, kuni nende ettevõtte on heaks kiidetud:

- a) koerte, kasside ja valgetuhkrute kogumiskeskused, kust kõnealused loomad teise liikmesriiki viiakse;
- b) koerte, kasside ja valgetuhkrute varjupaigad, kust kõnealused loomad teise liikmesriiki viiakse;
- c) kontrollpunktid;
- d) kimalasi tootvad keskkonnast eraldatud ettevõtted, kust kõnealused loomad teise liikmesriiki viiakse;
- e) muude peetavate maismaaloomade kui esikloomaliste karantiiniasutused, kust kõnealused loomad samas liikmesriigis asuvasse sihtkohta või teise liikmesriiki viiakse.

*Artikkel 10***Koerte, kasside ja valgetuhkrute kogumiskeskuste heakskiitmise nõuded**

Heakskiidu andmisel koerte, kasside ja valgetuhkrute kogumiskeskustele, kust kõnealused loomad teise liikmesriiki viiakse, tagab pädev asutus, et sellised ettevõtted vastavad käesoleva määruse I lisa 5. osas sätestatud järgmistele nõuetele:

- a) punkt 1 seoses isoleerimise ja muude bioturvalisuse meetmetega;
- b) punkt 3 seoses ehitiste ja vahenditega.

▼B*Artikkel 11***Koerte, kasside ja valgetuhkrute varjupaikade heakskiitmise nõuded**

Heakskiidu andmisel loomade varjupaikadele, kust koerad, kassid ja valgetuhkrud teise liikmesriiki viiakse, tagab pädev asutus, et sellised ettevõtted vastavad käesoleva määruse I lisa 5. osas sätestatud järgmistele nõuetele:

- a) punkt 2 seoses isoleerimise ja muude bioturvalisuse meetmetega;
- b) punkt 3 seoses ehitiste ja vahenditega.

*Artikkel 12***Kontrollpunktide heakskiitmise nõuded**

Kontrollpunktidele heakskiidu andmisel tagab pädev asutus, et kõnealused kontrollipunktid vastavad käesoleva määruse I lisa 6. osas sätestatud järgmistele nõuetele:

- a) punkt 1 seoses isoleerimise ja muude bioturvalisuse meetmetega;
- b) punkt 2 seoses ehitiste ja vahenditega.

*Artikkel 13***Kimalasi tootvate keskkonnast eraldatud ettevõtete heakskiitmise nõuded**

Heakskiidu andmisel kimalasi tootvatele keskkonnast eraldatud ettevõtetele, kust kimalased teise liikmesriiki viiakse, tagab pädev asutus, et sellised ettevõtted vastavad käesoleva määruse I lisa 7. osas sätestatud järgmistele nõuetele:

- a) punkt 1 seoses bioturvalisuse ja järelevalvemeetmetega;
- b) punkt 2 seoses ehitiste ja vahenditega.

*Artikkel 14***Muude peetavate maismaaloomade kui esikloomaliste karantiiniasutuste heakskiitmise nõuded**

Heakskiidu andmisel muude peetavate maismaaloomade kui esikloomaliste karantiiniasutustele, kust kõnealused loomad samas liikmesriigis asuvasse sihtkohta või teise liikmesriiki viiakse, tagab pädev asutus, et sellised ettevõtted vastavad käesoleva määruse I lisa 8. osas sätestatud järgmistele nõuetele:

- a) punkt 1 seoses karantiini, isoleerimise ja muude bioturvalisuse meetmetega;

▼B

- b) punkt 2 seoses järelevalve- ja kontrollimeetmetega;
- c) punkt 3 seoses ehitiste ja vahenditega.

*Artikkel 15***Muude peetavate maismaaloomade kui esikloomaliste karantiiniasutuste käitajate kohustused**

Artiklis 14 osutatud muude peetavate maismaaloomade kui esikloomaliste karantiiniasutuste käitajad kohustuvad

▼C1

- a) kehtestama vajaliku korra surmajärgsete uuringute tegemiseks asjakohaste vahenditega kas ettevõttes või laboris;

▼B

- b) tagama lepingu või muu juriidilise dokumendiga ettevõtte veterinaararsti teenused, kes vastutab järgmise eest:
  - i) järelevalve ettevõtte tegevuse ja artiklis 14 sätestatud heakskiitmise nõuete täitmise üle;
  - ii) I lisa 8. osa punkti 2 alapunktis a osutatud taudiseirekava läbi vaatamine vastavalt vajadusele ja vähemalt kord aastas.

*4. PEATÜKK****Selliste kinniste ettevõtete heakskiitmise nõuded, kust maismaaloomi samas liikmesriigis asuvasse sihtkohta või teise liikmesriiki viiakse****Artikkel 16***Maismaaloomi pidava kinnise ettevõtte staatuse heakskiitmise nõuded**

Heakskiidu andmisel kinnistele ettevõtetele, kust peetavaid maismaaloomi samas liikmesriigis asuvasse sihtkohta või teise liikmesriiki viiakse, tagab pädev asutus, et sellised ettevõtted vastavad käesoleva määruse I lisa 9. osas sätestatud järgmistele nõuetele:

- a) punkt 1 seoses karantiini, isoleerimise ja muude bioturvalisuse meetmetega;
- b) punkt 2 seoses järelevalve- ja kontrollimeetmetega;
- c) punkt 3 seoses ehitiste ja vahenditega.

▼B*Artikkel 17***Maismaaloomi pidavat kinnist ettevõtet käitava ettevõtja kohustused**

Artiklis 16 osutatud maismaaloomi pidavat kinnist ettevõtet käitavad ettevõtjad kohustuvad

▼C1

a) kehtestama vajaliku korra surmajärgsete uuringute tegemiseks asjakohaste vahenditega kas ettevõttes või laboris;

▼B

b) tagama lepingu või muu juriidilise dokumendiga ettevõtte veterinaararsti teenused, kes vastutab järgmise eest:

- i) järelevalve ettevõtte tegevuse ja artiklis 16 sätestatud heakskiitmise nõuete täitmise üle;
- ii) I lisa 9. osa punkti 2 alapunktis a osutatud taudiseirekava läbivaatamine vastavalt vajadusele ja vähemalt kord aastas.

II JAOTIS

PÄDEVA ASUTUSE HALLATAVAD REGISTRID REGISTREERITUD JA HEAKSKIIDETUD VEDAJATE JA ETTEVÕTTEID KÄITAVATE ETTEVÕTJATE KOHTA*1. PEATÜKK****Pädeva asutuse registreeritud ettevõtete, vedajate ja ettevõtjate registrid****Artikkel 18***Pädeva asutuse teabe esitamise kohustus seoses maismaaloomi pidavate ettevõtete ja haudejaamade registritega**

Pädev asutus lisab iga maismaaloomi pidavate ettevõtete ja haudejaamade registrisse kantud ettevõtte kohta järgmised andmed:

- a) ettevõttele määratud kordumatu registreerimisnumber;
- b) pädeva asutuse poolt registreerimise kuupäev;
- c) ettevõtet käitava ettevõtja nimi ja aadress;
- d) ettevõtte asukoha aadress ja geograafilised koordinaadid (laius- ja pikkuskraad);
- e) ettevõtte ehitiste ja vahendite kirjeldus;
- f) ettevõtte liik;
- g) ettevõttes peetavate maismaaloomade või säilitatavate haudemunade liigid, kategooriad ja arv;

▼ B

- h) ajavahemik, mille jooksul ettevõttes loomi peetakse või haudemune säilitatakse, kui ettevõtte ei ole pidevalt hõivatud, sealhulgas hooajaline hõivatus või hõivatus konkreetsete sündmuste ajal;
- i) ettevõtte tervisestaatus, kui pädev asutus on selle ettevõttele määranud;
- j) loomade, haudemunade või toodete ettevõttesse ja sealt välja liikumise piirangud, kui pädev asutus selliseid piiranguid kohaldab;
- k) tegevuse lõpetamise kuupäev, kui ettevõtja on pädevat asutust sellest teavitanud.

Artikkel 19

Pädeva asutuse teabe esitamise kohustus seoses peetavate kabiloomade, koerte, kasside ja valgetuhkrute ning kodulindude vedajate registritega

1. Pädev asutus kannab enda hallatavasse kabiloomade, koerte, kasside ja valgetuhkrute ning kodulindude liikmesriikide vahel või liikmesriigi ja kolmanda riigi vahel vedamisega tegelevate vedajate registrisse iga vedaja kohta järgmised andmed:

- a) vedajale määratud kordumatu registreerimisnumber;
- b) pädeva asutuse poolt registreerimise kuupäev;
- c) ettevõtja nimi ja aadress;
- d) liigid, mida kavatsetakse vedada;
- e) veoliik;
- f) veovahend;
- g) tegevuse lõpetamise kuupäev, kui ettevõtja on pädevat asutust sellest teavitanud.

2. Lõikes 1 osutatud peetavate koerte, kasside ja valgetuhkrute iga vedaja puhul kannab pädev asutus oma vedajate registrisse teabe veetavate loomade arvu kohta.

3. Lõikes 1 osutatud kodulindude iga vedaja puhul kannab pädev asutus oma vedajate registrisse teabe veetavate kodulindude kategooriate kohta.

Artikkel 20

Pädeva asutuse teabe esitamise kohustus seoses ettevõttest sõltumatu peetavate kabiloomade ja kodulindude kogumisega tegelevate ettevõtjate registritega

Pädev asutus kannab enda hallatavasse ettevõttest sõltumatu peetavate kabiloomade ja kodulindude kogumisega tegelevate ettevõtjate registrisse, mis hõlmab ka kõnealuseid loomi ostvaid ja müüvaid ettevõtjaid, iga ettevõtja kohta järgmised andmed:

- a) ettevõtjale määratud kordumatu registreerimisnumber;

▼B

- b) pädeva asutuse poolt registreerimise kuupäev;
- c) ettevõtja nimi ja aadress;
- d) kogutavate peetavate kabiloomade ja kodulindude liigid ja kategooriad;
- e) tegevuse lõpetamise kuupäev, kui ettevõtja on pädevat asutust sellest teavitanud.

*2. PEATÜKK**Pädeva asutuse heakskiidetud ettevõtete registrid**Artikkel 21***Pädeva asutuse teabe esitamise kohustus seoses heakskiidetud ettevõtete registritega**

Pädev asutus lisab II osa I jaotise 2., 3. ja 4. peatükis osutatud heakskiidetud ettevõtete registrisse iga ettevõtte kohta järgmised andmed:

- a) pädeva asutuse määratud kordumatu heakskiidunumber;
- b) pädeva asutuse antud heakskiidu kuupäev või sellise heakskiidu peatamise või tühistamise kuupäev;
- c) ettevõtja nimi ja aadress;
- d) ettevõtte asukoha aadress ja geograafilised koordinaadid (laius- ja pikkuskraad);
- e) ettevõtte ehitiste ja vahendite kirjeldus;
- f) ettevõtte liik;
- g) ettevõttes peetavate maismaaloomade või ööpäevaste tibude või säilitatavate haudemunade liigid, kategooriad ja arv;
- h) ajavahemik, mille jooksul ettevõttes loomi peetakse, kui ettevõtte ei ole pidevalt hõivatud, sealhulgas hooajaline hõivatus või hõivatus konkreetsete sündmuste ajal;
- i) ettevõttele määratud tervisestaatus, kui pädev asutus on selle määranud;
- j) piirangud, mille pädev asutus on kehtestatud loomade või loomse paljundusmaterjali liikumise suhtes ettevõttesse ja sealt välja, kui sellised piirangud on kehtestatud;
- k) tegevuse lõpetamise kuupäev, kui ettevõtja on pädevat asutust sellest teavitanud.

III JAOTIS

**ETTEVÕTJATE ARVESTUSE PIDAMISE KOHUSTUSED LISAKS
MÄÄRUSEGA (EL) 2016/429 ETTE NÄHTUD KOHUSTUSTELE***1. PEATÜKK****Pädeva asutuse poolt registreeritud või heaks kiidetud ettevõtteid
käitavad ettevõtjad****Artikkel 22***Maismaaloomi pidavaid ettevõtteid käitavate ettevõtjate arvestuse
pidamise kohustused**

Maismaaloomi pidavaid registreeritud või heaks kiidetud ettevõtteid käitavad ettevõtjad dokumenteerivad järgmised andmed:

- a) iga identifitseeritud looma identifitseerimiskood, nagu see on märgitud identifitseerimisvahendil, mida säilitatakse ettevõttes, kui seda kasutatakse;
- b) loomade päritoluettevõtte kordumatu registreerimis- või heakskiidunumber, kui loomad on pärit teisest ettevõttest;
- c) loomade sihtetevõtte kordumatu registreerimis- või heakskiidunumber, kui loomad kavatakse viia teise ettevõttesse.

*Artikkel 23***Veiseid, lambaid, kitsi, sigu ja hobuslasi pidavaid ettevõtteid
käitavate ettevõtjate arvestuse pidamise kohustused**

1. Veiseid, lambaid, kitsi, sigu ja hobuslasi pidavaid registreeritud ettevõtteid käitavad ettevõtjad dokumenteerivad kõnealuste loomade kohta järgmised andmed:

- a) iga ettevõttes peetava looma sünnikuupäev;
- b) iga looma puhul ettevõttes aset leidnud loomuliku surma, kadumise või tapmise kuupäev;
- c) elektroonilise identifitseerimisvahendi või tätoveeringu liik ja asukoht, kui loom on sellega varustatud;
- d) iga identifitseeritud looma esialgne identifitseerimiskood, kui seda koodi on muudetud, ja selle muutmise põhjus.

2. Lambaid ja kitsi pidavaid ettevõtteid käitavad ettevõtjad dokumenteerivad lõike 1 punktis a osutatud teabe iga ettevõttes peetava looma sünniaasta täpsusega.

3. Sigu pidavaid ettevõtteid käitavad ettevõtjad on vabastatud lõike 1 punktis a osutatud teabe dokumenteerimise kohustusest.

▼B

4. Kui ettevõttes peetavad lambad, kitsed või sead on identifitseeritud ainult selle ettevõtte kordumatu identifitseerimisnumbriga, kus nad sündisid, dokumenteerivad ettevõtjad lõikes 1 osutatud teabe iga loomade rühma kohta, kellel on sama sünniettevõtte kordumatu identifitseerimisnumber, ning dokumenteerivad sellesse rühma kuuluvate loomade koguarvu.

5. Kui ettevõttes peetavad sead ei ole artikli 53 kohaselt identifitseeritud, siis ettevõtjad

- a) ei ole kohustatud dokumenteerima lõikes 1 osutatud teavet;
- b) dokumenteerivad iga nende ettevõttest välja liikunud loomade rühma puhul määruse (EL) 2016/429 artikli 102 lõike 1 punktis b osutatud teabe ja sellesse rühma kuuluvate loomade koguarvu.

*Artikkel 24***Hobuslasi pidavaid ettevõtteid käitavate ettevõtjate arvestuse pidamise kohustused**

Hobuslasi pidavaid registreeritud ettevõtteid käitavad ettevõtjad dokumenteerivad iga peetava hobuslase kohta järgmised andmed:

- a) kordumatu kood;
- b) ettevõttes aset leidnud sünni kuupäev;
- c) ettevõttes aset leidnud loomuliku surma, kadumise või tapmise kuupäev.

*Artikkel 25***Kodulinde ja tehistingimustes peetavaid linde pidavaid ettevõtteid käitavate ettevõtjate arvestuse pidamise kohustused**

Kodulinde pidavaid registreeritud ettevõtteid käitavad ettevõtjad ja tehistingimustes peetavaid linde pidavaid ettevõtteid käitavad ettevõtjad dokumenteerivad järgmised andmed:

- a) kodulindude tootmistulemused;
- b) kodulindude ja tehistingimustes peetavate lindude haigestumus ettevõttes ning teave selle põhjuse kohta.

▼B*Artikkel 26***Koeri, kasse ja valgetuhkruid pidavaid ettevõtteid käitavate ettevõtjate arvestuse pidamise kohustused**

Koeri, kasse ja valgetuhkruid pidavaid registreeritud ettevõtteid käitavad ettevõtjad dokumenteerivad iga kõnealuse looma kohta järgmised andmed:

- a) sünnikuupäev;
- b) ettevõttes aset leidnud surma või kadumise kuupäev.

*Artikkel 27***Mesilasi pidavaid ettevõtteid käitavate ettevõtjate arvestuse pidamise kohustused**

Mesilasi pidavaid ettevõtteid käitavad ettevõtjad dokumenteerivad iga mesila puhul vajaduse korral peetavate tarude ajutise rändmesindamise üksikasjad, mis hõlmavad vähemalt teavet iga rändmesindamise paiga, selle alguse ja lõpu aja ning liigutatud tarude arvu kohta.

*Artikkel 28***Rändtsirkusi käitavate ja loomade etteasteid korraldavate ettevõtjate arvestuse pidamise kohustused**

Registreeritud rändtsirkusi käitavad ja loomade etteasteid korraldavad ettevõtjad dokumenteerivad iga looma kohta järgmised andmed:

- a) ettevõttes peetava looma surma või kadumise kuupäev;
- b) loomade eest vastutava ettevõtja või lemmikloomapidaja nimi ja aadress;
- c) rändtsirkuste ja loomade etteastete liikumise üksikasjad.

*Artikkel 29***Koerte, kasside ja valgetuhkrute varjupaikade käitajate arvestuse pidamise kohustused**

Koeri, kasse ja valgetuhkruid pidavate heakskiidetud varjupaikade käitajad dokumenteerivad iga kõnealuse looma kohta järgmised andmed:

- a) hinnanguline vanus ja sugu, tõug või karvkatte värv;
- b) süstitava transponderi paigaldamise või näidu võtmise kuupäev;

▼B

- c) saabuvaid loomi käsitlevad tähelepanekud, mis tehakse isoleerimis-perioodi jooksul;
- d) ettevõttes aset leidnud surma või kadumise kuupäev.

*Artikkel 30***Kontrollpunktide käitajate arvestuse pidamise kohustused**

Heakskiidetud kontrollpunktide käitajad dokumenteerivad veovahendite puhul, millest loomi maha laaditakse, nende numbrimärgi või registreerimisnumbri ning vedaja kordumatu registreerimisnumbri, kui see on olemas.

*Artikkel 31***Muude peetavate maismaaloomade kui esikloomaliste karantiiniasutuste käitajate arvestuse pidamise kohustused**

Muid peetavaid maismaaloomi kui esikloomalisi pidavate heakskiidetud karantiiniasutuste käitajad dokumenteerivad järgmised andmed:

- a) ettevõttes peetavate loomade hinnanguline vanus ja sugu;
- b) sellise veovahendi numbrimärk või registreerimisnumber, millesse loomi laaditakse või millest neid maha laaditakse, samuti vedaja kordumatu registreerimisnumber, kui see on olemas;
- c) I lisa 8. osa punkti 2 alapunktis a sätestatud taudiseirekava rakendamise ja tulemuste üksikasjad;
- d) I lisa 8. osa punkti 2 alapunktis b sätestatud kliiniliste ja laboriuuringute ning tapajärgse analüüsi tulemused;
- e) I lisa 8. osa punkti 2 alapunktis c sätestatud vastuvõtlike loomade vaktsineerimise ja ravi üksikasjad;
- f) pädeva asutuse võimalikud juhised seoses isoleerimis- või karantiiniperioodi jooksul tehtud tähelepanekutega.

*Artikkel 32***Kinnist ettevõtet käitavate ettevõtjate arvestuse pidamise kohustused**

Heakskiidetud kinnist ettevõtet käitavad ettevõtjad dokumenteerivad järgmised lisaandmed:

- a) ettevõttes peetavate loomade hinnanguline vanus ja sugu;
- b) sellise veovahendi numbrimärk või registreerimisnumber, millesse loomi laaditakse või millest neid maha laaditakse, samuti vedaja kordumatu registreerimisnumber, kui see on olemas;

▼B

- c) I lisa 9. osa punkti 2 alapunktis a sätestatud taudiseirekava rakendamise ja tulemuste üksikasjad;
- d) I lisa 9. osa punkti 2 alapunktis b sätestatud kliiniliste ja laboriuuringute ning tapajärgse analüüsi tulemused;
- e) I lisa 9. osa punkti 2 alapunktis c sätestatud vastuvõtlike loomade vaktsineerimise ja ravi üksikasjad;
- f) üksikasjalikud andmed saabuvate loomade isoleerimise või karantiini kohta, pädeva asutuse võimalikud juhised isoleerimise ja karantiini ning isoleerimis- või karantiiniperioodi jooksul tehtud tähelepanekute kohta.

*2. PEATÜKK****Haudejaamad****Artikkel 33***Haudejaamu käitavate ettevõtjate arvestuse pidamise kohustused**

Heakskiidetud haudejaamu käitavad ettevõtjad dokumenteerivad iga linnukarja kohta järgmised andmed:

- a) haudejaamas peetavate kanade või muude linnuliikide ööpäevaste tibude või säilitatavate haudemunade liik ja arv;
- b) kanade või muude linnuliikide ööpäevaste tibude ja haudemunade liikumine asjaomasesse ettevõttesse ja sealt välja, millega seoses dokumenteeritakse vajaduse korral
  - i) tibude ja haudemunade päritolukoht või kavandatud sihtkoht, sealhulgas vajaduse korral ettevõtte kordumatu registreerimis- või heakskiidunumber;
  - ii) selliste liikumiste kuupäevad;
- c) inkubeeritud koorumata munade arv ja kavandatud sihtkoht, sealhulgas vajaduse korral ettevõtte kordumatu registreerimis- või heakskiidunumber;
- d) haudesaak;
- e) mis tahes vaktsineerimisprogrammi üksikasjad.

*3. PEATÜKK****Pädeva asutuse registreeritud vedajad****Artikkel 34***Peetavate maismaaloomade registreeritud vedajate arvestuse pidamise kohustused**

Registreeritud vedajad dokumenteerivad järgmised andmed iga peetavate maismaaloomade veoks kasutatud veovahendi kohta:

▼B

- a) numbrimärk või registreerimisnumber;
- b) loomade päritoluettevõttes pealelaadimise kuupäevad ja kellaajad;
- c) iga külastatud ettevõtte nimi, aadress ja kordumatu registreerimis- või heakskiidunumber;
- d) loomade sihtettevõttes mahalaadimise kuupäevad ja kellaajad;
- e) veovahendi puhastamise, desinfektsiooni ja kahjuritõrje tegemise kuupäevad ja kohad;
- f) loomadega kaasas olevate dokumentide viitenumbrid.

4. PEATÜKK***Kogumisega tegelevad ettevõtjad****Artikkel 35***Peetavate kabiloomade ja kodulindude kogumise ettevõtteid käitavate ettevõtjate arvestuse pidamise kohustused**

Peetavate kabiloomade ja kodulindude kogumise registreeritud või heakskiidetud ettevõtteid käitavad ettevõtjad dokumenteerivad järgmised andmed:

- a) ettevõttes peetavate loomade surma või kadumise kuupäev;
- b) sellise veovahendi numbrimärk või registreerimisnumber, millesse loomi laaditakse või millest neid maha laaditakse, samuti kõnealuste loomade vedaja kordumatu registreerimisnumber, kui see on olemas;
- c) selliste dokumentide viitenumbrid, mis peavad loomadega kaasas olema.

*Artikkel 36***Ettevõttest sõltumatu peetavate kabiloomade ja kodulindude kogumisega tegelevate ettevõtjate arvestuse pidamise kohustused**

Ettevõttest sõltumatu peetavate kabiloomade ja kodulindude kogumisega tegelevad registreeritud ettevõtjad dokumenteerivad iga ostetava looma kohta järgmised andmed:

- a) sellise kogumisega tegeleva ettevõtte, kus loom asus pärast päritoluettevõttest lahkumist ja enne ostmist, kordumatu heakskiidu- või registreerimisnumber, kui see on olemas;
- b) ostmiskuupäev;
- c) looma ostja nimi ja aadress;

▼B

- d) sellise veovahendi numbrimärk või registreerimisnumber, millesse loomi laaditakse või millest neid maha laaditakse, samuti vedaja kordumatu registreerimisnumber, kui see on olemas;
- e) selliste dokumentide viitenumbrid, mis peavad loomadega kaasas olema.

*Artikkel 37***Koorte, kasside ja valgetuhkrute kogumiskeskuste käitajate arvestuse pidamise kohustused**

Koorte, kasside ja valgetuhkrute heakskiidetud kogumiskeskuste käitajad dokumenteerivad veovahendite puhul, millesse loomi laaditakse või millest neid maha laaditakse, nende numbrimärgi või registreerimisnumbri ning vedaja kordumatu registreerimisnumbri, kui see on olemas.

III OSA

PEETAVATE MAISMAALOOMADE JA HAUEMUNADE JÄLGITAVUS

I JAOTIS

PEETAVATE VEISTE JÄLGITAVUS*1. PEATÜKK****Identifitseerimisvahendid ja -meetodid****Artikkel 38***Veiseid pidavate ettevõtjate kohustused seoses peetavate veiste identifitseerimisvahendite ja -meetodite ning nende kohaldamise ja kasutamisega**

1. Veiseid pidavad ettevõtjad tagavad, et veised on individuaalselt identifitseeritud III lisa punktis a osutatud tavalise kõrvamärgiga, mis peab vastama järgmistele nõuetele:
- a) märgid on kinnitatud looma mõlema kõrva külge; identifitseerimisvahendil on nähtavalt, loetavalt ja kustumatult esitatud looma identifitseerimiskood;
- b) veised varustatakse kõrvamärgiga sünniettevõttes;
- c) seda ei eemaldata, muudeta ega asendata ilma selle liikmesriigi pädeva asutuse loata, kus veiseid peetakse.
2. Veiseid pidavad ettevõtjad võivad asendada

▼M2

- a) ühe lõikes 1 osutatud tavalise kõrvamärgi elektroonilise identifitseerimisvahendiga, mille on heaks kiitnud selle liikmesriigi pädev asutus, kus veiseid peetakse, kui asjaomane liikmesriik on andnud selliseks asendamiseks loa vastavalt artikli 41 lõikele 1;

▼B

- b) mõlemad lõikes 1 osutatud tavalised kõrvamärgid elektroonilise identifitseerimisvahendiga, mille on heaks kiitnud selle liikmesriigi pädev asutus, kus veiseid peetakse, vastavalt artikli 39 lõikega 1 ette nähtud eranditele.

*Artikkel 39***Pädeva asutuse poolt tehtavad erandid kinnist ettevõtet käitavatele ettevõtjatele ning kultuurilistel, ajaloolistel, vabaajategevusega seotud, teaduslikel või spordiga seotud eesmärkidel peetavaid veiseid identifitseerivatele ettevõtjatele**

1. Pädev asutus võib vabastada kinnist ettevõtet käitavad ettevõtjad ning kultuurilistel, ajaloolistel, vabaajategevusega seotud, teaduslikel või spordiga seotud eesmärkidel veiseid pidavad ettevõtjad veiste identifitseerimise nõuetest, mis on sätestatud artikli 38 lõike 1 punktis a.

2. Kui pädev asutus teeb lõikes 1 sätestatud erandeid, peab ta tagama, et käesoleva artikli lõike 1 kohaselt nõuetest vabastatud ettevõtjate poolt peetavate veiste puhul on pädev asutus heaks kiitnud vähemalt ühe III lisa punktides d ja e loetletud identifitseerimisvahendi paigaldamise.

Pädev asutus kehtestab korra, millest ettevõtjad käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud erandi taotlemisel lähtuvad.

*Artikkel 40***Erisätted konkreetselt traditsiooniliste kultuuri- ja spordiürituste jaoks kasvatatavate veisetõugude identifitseerimise kohta**

Pädev asutus võib anda konkreetselt traditsiooniliste kultuuri- ja spordiürituste jaoks kasvatatavast tõust veiseid pidavatele ettevõtjatele loa identifitseerida kõnealused loomad individuaalselt alternatiivse identifitseerimisvahendiga, mille pädev asutus on heaks kiitnud, kui on eemaldatud nende tavaline kõrvamärk, millele on osutatud artikli 38 lõike 1 punktis a, tingimusel et säilitatakse ühene seos identifitseeritud looma ja tema identifitseerimiskoodi vahel.

*Artikkel 41***Peetavate veise tavalise kõrvamärgi asendamine, millele on osutatud artikli 38 lõikes 1**

1. Liikmesriik võib anda loa ühe artikli 38 lõike 1 punktis a osutatud tavalise kõrvamärgi asendamiseks ühega III lisa punktides c, d ja e loetletud identifitseerimisvahenditest; luba võib hõlmata kõiki liikmesriigi territooriumil peetavaid veiseid või konkreetset veiste kategooriat.

▼B

2. Liikmesriigid tagavad, et III lisa punktides a, c, d ja e loetletud identifitseerimisvahendid vastavad järgmistele nõuetele:

- a) nendel on esitatud looma identifitseerimiskood;
- b) need on heaks kiitnud selle liikmesriigi pädev asutus, kus veiseid peetakse.

3. Liikmesriigid kehtestavad järgmisi toiminguid reguleeriva korra:

- a) tootjate poolne heakskiidu taotlemine nende territooriumil peetavate veiste identifitseerimisvahendite jaoks;
- b) veiseid pidavaid ettevõtteid käitavate ettevõtjate poolne identifitseerimisvahendi määramise taotlemine.

4. Liikmesriik määrab kindlaks ja teeb üldsusele kättesaadavaks nende veisetõugude loetelu, mida tema territooriumil konkreetselt traditsiooniliste kultuuri- ja spordiürituste jaoks kasvatatakse.

2. PEATÜKK

Elektroniline andmebaas

Artikkel 42

Eeskirjad peetavate veiste elektroonilises andmebaasis säilitatava teabe kohta

Pädev asutus säilitab määruse (EL) 2016/429 artikli 109 lõike 1 punktis a osutatud teavet iga peetava veise kohta elektroonilises andmebaasis vastavalt järgmistele eeskirjadele:

- a) dokumenteerida tuleb looma identifitseerimiskood;
- b) elektroonilise identifitseerimisvahendi liik, kui veis on sellega varustatud, tuleb dokumenteerida vastavalt III lisa loetelu punktidele c, d ja e;
- c) veiseid pidavate ettevõtete kohta tuleb dokumenteerida järgmine teave:
  - i) ettevõttele määratud kordumatu registreerimisnumber;
  - ii) ettevõtet käitava ettevõtja nimi ja aadress;
- d) veise iga liikumise kohta ettevõttesse ja sealt välja tuleb dokumenteerida järgmine teave:
  - i) päritolu- ja sihtettevõtte kordumatu registreerimisnumber;
  - ii) saabumiskuupäev;
  - iii) lahkumiskuupäev;
- e) dokumenteerida tuleb ettevõttes aset leidnud loomuliku surma, kadumise või tapmise kuupäev.

▼B*Artikkel 43***Eeskirjad veiseid puudutavate elektrooniliste andmete vahetamise kohta liikmesriikide elektrooniliste andmebaaside vahel**

1. Liikmesriigid tagavad, et nende elektroonilised andmebaasid veiste kohta vastavad järgmistele nõuetele:

a) nende turvalisus on tagatud vastavalt kohaldatavale siseriiklikule õigusele;

b) need sisaldavad vähemalt artiklis 42 sätestatud ajakohast teavet.

2. Liikmesriigid tagavad, et nende elektroonilisi andmebaase hallatakse teabesüsteemiga, mis võimaldab andmevahetussõnumitele lisada kvalifitseeritud elektroonilisi allkirju ja neid hallata, et väärata salgamine seoses järgmisega:

a) vahetatud sõnumite autentsus, et oleks tagatud sõnumi päritolu;

b) vahetatud sõnumite andmeterviklus, et oleks tagatud, et sõnumit ei ole muudetud ega rikutud;

c) vahetatud sõnumite ajaline teave, et oleks tagatud nende saatmine konkreetsel ajal.

3. Liikmesriik teavitab liikmesriiki, kellega on loodud elektrooniline andmevahetus, andmete kehtivust või andmebaasis säilitatavaid isikuandmeid märkimisväärselt mõjutavast turvarikkumisest või tervikluse kaost põhjendamatu viivitusega, kuid igal juhul 24 tunni jooksul sellest teada saamisest.

*3. PEATÜKK****Identifitseerimisdokument****Artikkel 44***Peetavate veiste identifitseerimisdokument**

Peetavate veiste identifitseerimisdokument, mis on ette nähtud määruse (EL) 2016/429 artikli 112 punktiga b, sisaldab järgmisi andmeid:

a) artikli 42 punktides a–d sätestatud teave;

b) iga looma sünnikuupäev;

▼B

- c) välja andnud pädeva asutuse või sellekohase ülesande saanud väljaandja nimi;
- d) dokumendi väljaandmise kuupäev.

II JAOTIS

PEETAVATE LAMMASTE JA KITSEDE JÄLGITAVUS

I. PEATÜKK

Identifitseerimisvahendid ja -meetodid

Artikkel 45

Lambaid ja kitsi pidavate ettevõtjate kohustused seoses kõnealuste loomade identifitseerimisvahendite ja -meetodite ning nende kohaldamise ja kasutamisega

1. Ettevõtjad, kes peavad lambaid ja kitsi, keda kavatsetakse enne 12 kuu vanuseks saamist otse tapamajja viia, tagavad, et iga selline loom on identifitseeritud vähemalt kõrva külge kinnitatud tavalise kõrvamärgiga või sõrgatsile kinnitatava tavalise tähisega, mis on loetletud III lisa punktis a või c ning millel on nähtavalt, loetavalt ja kustumatult esitatud kas

- a) looma sünniettevõtte kordumatu registreerimisnumber

või

- b) looma identifitseerimiskood.

2. Ettevõtjad, kes peavad lambaid ja kitsi, keda ei kavatseta enne 12 kuu vanuseks saamist otse tapamajja viia, tagavad, et iga selline loom on individuaalselt identifitseeritud järgmiselt:

- a) III lisa punktis a loetletud tavalise kõrvamärgiga, millele on nähtavalt, loetavalt ja kustumatult märgitud looma identifitseerimiskood,

ning

- b) ühe III lisa punktides c–f loetletud identifitseerimisvahendiga, mille on heaks kiitnud selle liikmesriigi pädev asutus, kus lambaid ja kitsi peetakse, ning millele on loetavalt ja kustumatult märgitud looma identifitseerimiskood.

3. Lambaid ja kitsi pidavad ettevõtjad tagavad järgmise:

- a) lambad ja kitsed varustatakse identifitseerimisvahenditega sünniettevõttes;
- b) identifitseerimisvahendeid ei eemaldata, muudeta ega asendata ilma pädeva asutuse loata.

▼B

4. Lambaid ja kitsi pidavad ettevõtjad võivad asendada

▼M2

- a) ühe käesoleva artikli lõikes 2 osutatud identifitseerimisvahendi vastavalt artiklis 46 sätestatud eranditele, kui liikmesriik, kus lambaid ja kitsi peetakse, on andnud sellisteks eranditeks loa vastavalt artikli 48 lõikele 5;

▼B

- b) mõlemad lõikes 2 osutatud identifitseerimisvahendid elektroonilise identifitseerimisvahendiga, mille on heaks kiitnud selle liikmesriigi pädev asutus, kus lambaid ja kitsi peetakse, vastavalt artikli 47 lõikega 1 ette nähtud eranditele.

Artikkel 46

Erandid artiklis 45 sätestatud nõuetest seoses peetavate lammaste ja kitsede identifitseerimisvahendite ja -meetodite ning nende kohaldamise ja kasutamise

1. Erandina artikli 45 lõike 2 punktis a sätestatud nõudest tagavad ettevõtjad, kes peavad lambaid ja kitsi, kes kuuluvad selliste loomapopulatsioonide hulka, kelle kõrvad on III lisa punktis a loetletud tavalise kõrvamärgi kinnitamiseks liiga väikesed, et sellised loomad identifitseeritakse individuaalselt kõnealuse lisa punktis b loetletud sõrgatsile kinnitatava tavalise tähisega, millele on nähtavalt, loetavalt ja kustumatult märgitud looma identifitseerimiskood.

2. Erandina artikli 45 lõike 2 punktis a sätestatud nõudest võivad ettevõtjad, kes peavad lambaid ja kitsi, keda ei kavatseta viia teise liikmesriiki, asendada III lisa punktis a loetletud tavalise kõrvamärgi kõnealuse lisa punktis g loetletud tätoveeringuga, millel on nähtavalt, loetavalt ja kustumatult esitatud looma identifitseerimiskood, kui pädev asutus on heaks kiitnud kõnealuse lisa punktis d loetletud vatsabooli kasutamise.

3. Erandina artikli 45 lõike 2 punktist b võivad ettevõtjad, kes peavad lambaid ja kitsi, keda ei kavatseta viia teise liikmesriiki, ning artikli 48 kohaselt elektroonilise identifitseerimisvahendi kasutamisest vabastatud lambaid ja kitsi pidavad ettevõtjad asendada elektroonilise identifitseerimisvahendi III lisa punktis g loetletud tätoveeringuga, millel on nähtavalt, loetavalt ja kustumatult esitatud looma identifitseerimiskood.

4. Erandina artikli 45 lõikest 2 võivad ettevõtjad, kelle peetavad lambad ja kitsed kavatsetakse viia tapamajja pärast kogumist või nuumamist teises ettevõttes, identifitseerida iga looma vähemalt III lisa punktis c loetletud elektroonilise kõrvamärgiga, mis on kinnitatud looma kõrva külge ja millel on nähtavalt, loetavalt ja kustumatult esitatud looma sünniettevõtte kordumatu registreerimisnumber ning loetavalt ja kustumatult esitatud kõnealuse looma identifitseerimiskood, tingimusel et

▼B

a) kõnealuseid loomi ei kavatseta viia teise liikmesriiki

ning

b) kõnealused loomad tapetakse enne 12-kuuseks saamist.

▼M1

5. Erandina artikli 45 lõikest 2 võivad ettevõtjad, kelle peetavad lambad ja kitsed kavatsetakse viia tapamajja pärast nuumamist teises ettevõttes, identifitseerida iga looma vähemalt III lisa punktides a ja b loetletud elektroonilise kõrvamärgi või sõrgatsile kinnitatava tavalise tähisega, millel on nähtavalt, loetavalt ja kustumatult esitatud kas looma sünniettevõtte kordumatu registreerimisnumber või kõnealuse looma identifitseerimiskood, tingimusel et

a) kõnealuseid loomi ei kavatseta viia teise liikmesriiki

ning

b) kõnealused loomad tapetakse enne 12-kuuseks saamist.

▼B*Artikkel 47*

Kinnist ettevõtet käitavatele ettevõtjatele ning kultuurilistel, vabaajategevusega seotud või teaduslikel eesmärkidel kõnealuseid loomi pidavatele ettevõtjatele tehtavad erandid artikli 45 lõikes 2 sätestatud nõuetest

1. Pädev asutus võib vabastada kinnist ettevõtet käitavad ettevõtjad ning kultuurilistel, vabaajategevusega seotud või teaduslikel eesmärkidel lambaid ja kitsi pidavad ettevõtjad artikli 45 lõikes 2 sätestatud identifitseerimisnõuetest, kui on täidetud käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud nõuded.

2. Pädev asutus tagab, et ta on lõikes 1 osutatud lammaste ja kitsede identifitseerimiseks heaks kiitnud kas III lisa punktis d loetletud vatsa-booli või kõnealuse III lisa punktis e loetletud süstitava transponderi ning et selline heakskiidetud identifitseerimisvahend vastab artikli 48 lõikes 3 sätestatud nõuetele.

Pädev asutus kehtestab korra, millest ettevõtjad lähtuvad käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud erandi taotlemisel.

Artikkel 48

Liikmesriikide tehtavad erandid artikli 45 lõike 2 nõuetest ja liikmesriikide kohustused seoses identifitseerimisvahenditega

1. Erandina artikli 45 lõike 2 punktist b võivad liikmesriigid lubada lambaid või kitsi pidavatel ettevõtjatel asendada III lisa punktides c–f loetletud identifitseerimisvahendid kõnealuse lisa punktides a ja b loetletud tavalise kõrvamärgiga või sõrgatsile kinnitatava tavalise tähisega, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) elektroonilisse andmebaasi kantud andmete kohaselt ei ole liikmesriigi territooriumil peetavate lammaste ja kitsede koguarv suurem kui 600 000

ning

b) peetavaid lambaid ja kitsi ei kavatseta viia teise liikmesriiki.

▼ B

2. Erandina artikli 45 lõike 2 punktist b võivad liikmesriigid lubada kitsi pidavatel ettevõtjatel asendada III lisa punktides c–f loetletud identifitseerimisvahendid kõnealuse lisa punktides a ja b loetletud tavalise kõrvamärgiga või sõrgatsile kinnitatava tavalise tähisega, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) elektroonilisse andmebaasi kantud andmete kohaselt ei ole liikmesriigi territooriumil peetavate kitsede koguarv suurem kui 160 000

ning

b) peetavaid kitsi ei kavatseta viia teise liikmesriiki.

3. Liikmesriik tagab, et III lisa punktides a–f loetletud identifitseerimisvahendid vastavad järgmistele nõuetele:

a) nendel on esitatud looma identifitseerimiskood;

b) need on heaks kiitnud selle liikmesriigi pädev asutus, kus lambaid või kitsi peetakse.

4. Liikmesriigid kehtestavad järgmisi toiminguid reguleeriva korra:

a) tootjate poolne heakskiidu taotlemine nende territooriumil peetavate lammaste ja kitsede identifitseerimisvahendite jaoks;

b) lambaid ja kitsi pidavaid ettevõtteid käitavate ettevõtjate poolne identifitseerimisvahendi määramise taotlemine.

▼ M2

5. Liikmesriigid võivad ettevõtjatele anda loa asendada oma territooriumil peetavate lammaste ja kitsede puhul artikli 45 lõikes 2 osutatud ühe identifitseerimisvahendi vastavalt artikli 45 lõikes 4 sätestatud eranditele.

▼ B*2. PEATÜKK**Elektrooniline andmebaas**Artikkel 49***Eeskirjad peetavate lammaste ja kitsede elektroonilises andmebaasis säilitatava teabe kohta**

Pädev asutus säilitab määruse (EL) 2016/429 artikli 109 lõike 1 punktis b osutatud teavet peetavate lammaste ja kitsede kohta elektroonilises andmebaasis vastavalt järgmistele eeskirjadele:

a) kõnealuseid loomi pidavate ettevõtete kohta tuleb dokumenteerida järgmine teave:

i) ettevõttele määratud kordumatu registreerimisnumber;

ii) ettevõtet käitava ettevõtja nimi ja aadress;

▼B

- b) kõnealuste loomade iga liikumise kohta ettevõttesse ja sealt välja tuleb dokumenteerida järgmine teave:
- i) loomade koguarv;
  - ii) päritolu- ja sihtettevõtte kordumatu registreerimisnumber;
  - iii) saabumiskuupäev;
  - iv) lahkumiskuupäev.

3. PEATÜKK

Likumisdokument*Artikkel 50***Liikmesriigi territooriumil veetavate peetavate lammaste ja kitsede liikumisdokument**

Määruse (EL) 2016/429 artikli 113 lõike 1 punktis b sätestatud liikumisdokument, mida kasutatakse peetavate lammaste ja kitsede vedamisel ühe liikmesriigi territooriumil, sisaldavad järgmist teavet:

- a) looma individuaalne identifitseerimiskood või looma sünniettevõtte kordumatu registreerimisnumber, mis on märgitud identifitseerimisvahendile;
- b) III lisa punktides c–f loetletud elektroonilise identifitseerimisvahendi liik ja asukoht, kui loom on sellega varustatud;
- c) artikli 49 punkti a alapunktis i ning artikli 49 punkti b alapunktides i, ii ja iv sätestatud teave;
- d) vedaja kordumatu registreerimisnumber;
- e) veovahendi numbrimärk või registreerimisnumber.

*Artikkel 51***Erandid teatavatest artiklis 50 sätestatud nõuetest liikmesriigi territooriumil kogutavate peetavate lammaste ja kitsede liikumisdokumendi kohta**

Pädev asutus võib teha erandeid artikli 50 punkti a nõuetest neid ettevõtteid käitavate ettevõtjate suhtes, kust peetavad lambad ja kitsed viiakse ettevõttesse, kus on ette nähtud nende kogumine, kui täidetud on järgmised nõuded:

- a) ettevõtjad ei tohi peetavaid lambaid ja kitsi vedada sama veovahendiga, millega veetakse muudest ettevõtetest pärit loomi, välja arvatud juhul, kui kõnealuste loomade partiisid hoitakse veovahendites üksteisest füüsiliselt eraldi;
- b) ettevõtjad, kes käitavad ettevõtteid, kus kõnealuseid loomi kogutakse, dokumenteerivad pädeva asutuse loal iga looma individuaalse identifitseerimiskoodi, millele on osutatud artikli 50 punktis a, lammaste ja kitsede päritoluettevõtet käitava ettevõtja nimel ning kõnealune ettevõtja säilitab selliseid andmeid;
- c) pädev asutus peab olema andnud lammaste ja kitsede kogumisega tegelevaid ettevõtteid käitavatele ettevõtjatele juurdepääsu artiklis 49 osutatud elektroonilisele andmebaasile;

▼B

- d) ettevõtjad, kes käitavad ettevõtteid, kus loomi kogutakse, peavad rakendama korda, millega tagatakse, et punktis b osutatud teave salvestatakse artiklis 49 osutatud elektroonilises andmebaasis.

III JAOTIS

PEETAVATE SIGADE JÄLGITAVUS

1. PEATÜKK

*Identifitseerimisvahendid ja -meetodid**Artikkel 52***Sigu pidavate ettevõtjate kohustused seoses peetavate sigade identifitseerimisvahendite ja -meetodite ning nende kohaldamise ja kasutamisega**

1. Sigu pidavaid ettevõtteid käitavad ettevõtjad tagavad, et iga siga on identifitseeritud järgmiste identifitseerimisvahenditega:

- a) III lisa punktis a loetletud tavaline kõrvamärk või III lisa punktis c loetletud elektrooniline kõrvamärk, mis on kinnitatud looma kõrva külge ja millel on nähtavalt, loetavalt ja kustumatult esitatud kordumatu registreerimisnumber, mis kuulub

i) looma sünniettevõttele

või

ii) artiklis 53 osutatud tarneahela viimasele ettevõttele, kui kõnealused loomad viiakse ettevõttesse, mis asub väljaspool seda tarneahelat,

või

- b) III lisa punktis g loetletud tätoveering, millega loom on varustatud ja millel on kustumatult esitatud kordumatu registreerimisnumber, mis kuulub

i) looma sünniettevõttele

või

ii) artiklis 53 osutatud tarneahela viimasele ettevõttele, kui kõnealused loomad viiakse ettevõttesse, mis asub väljaspool seda tarneahelat.

2. Sigu pidavaid ettevõtteid käitavad ettevõtjad tagavad järgmise:

- a) sead varustatakse identifitseerimisvahenditega

i) sünniettevõttes

või

ii) artiklis 53 osutatud tarneahela viimases ettevõttes, kui kõnealused loomad viiakse ettevõttesse, mis asub väljaspool seda tarneahelat;

- b) identifitseerimisvahendeid ei eemaldata, muudeta ega asendata ilma pädeva asutuse loata.

▼B

3. Sigu pidavaid ettevõtteid käitavad ettevõtjad võivad asendada käesoleva artikli lõikes 1 osutatud identifitseerimisvahendid elektroonilise identifitseerimisvahendiga, mille on heaks kiitnud selle liikmesriigi pädev asutus, kus sigu peetakse, vastavalt artikli 54 lõikega 1 ette nähtud eranditele.

Artikkel 53

Erandid artiklis 52 sätestatud nõuetest seoses tarneahelasse kuuluvate peetavate sigade identifitseerimisvahendite ja -meetoditega

Erandina artiklist 52 võib pädev asutus lubada tarneahela ettevõtjatel mitte täita sigade identifitseerimise kohustust, kui kõnealuseid loomi kavatakse vedada kõnealuse tarneahela raames asjaomase liikmesriigi territooriumil, tingimusel et jälgitavusmeetmete tegeliku rakendamisega kõnealuses liikmesriigis tagatakse kõnealuste loomade täielik jälgitavus.

Artikkel 54

Pädeva asutuse poolt tehtavad erandid kinnist ettevõtet käitavatele ettevõtjatele ning kultuurilistel, vabaajategevusega seotud või teaduslikel eesmärkidel peetavaid sigu identifitseerivatele ettevõtjatele

1. Pädev asutus võib vabastada artikli 52 lõikes 1 sätestatud sigade identifitseerimise nõuetest kinnist ettevõtet käitavad ettevõtjad ning kultuurilistel, vabaajategevusega seotud või teaduslikel eesmärkidel sigu pidavad ettevõtjad.

2. Kui pädev asutus teeb käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud erandeid, peab ta tagama, et on käesoleva artikli lõikes 1 osutatud sigade identifitseerimiseks heaks kiitnud III lisa punktis e loetletud süstitava transponderi ning et selline heakskiidetud identifitseerimisvahend vastab artikli 55 lõikes 1 sätestatud nõuetele.

3. Pädev asutus kehtestab korra, millest ettevõtjad lähtuvad käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud erandi taotlemisel.

Artikkel 55

Liikmesriikide kohustused seoses peetavate sigade identifitseerimisvahendite ja -meetodite ning nende kohaldamise ja kasutamisega

1. Liikmesriigid tagavad, et III lisa punktides a, c, e ja g loetletud identifitseerimisvahendid vastavad järgmistele nõuetele:

▼B

- a) nendel on esitatud üks järgmistest:
- i) looma sünniettevõtte kordumatu registreerimisnumber
- või
- ii) artiklis 53 osutatud tarneahela ettevõttest väljaspool kõnealust tarneahelat asuvasse ettevõttesse viidavate loomade puhul tarneahela viimase ettevõtte kordumatu registreerimisnumber;
- b) need on heaks kiitnud selle liikmesriigi pädev asutus, kus sigu peetakse.
2. Liikmesriigid kehtestavad järgmisi toiminguid reguleeriva korra:
- a) tootjate poolne heakskiidu taotlemine nende territooriumil peetavate sigade identifitseerimisvahendite jaoks;
  - b) sigu pidavaid ettevõtteid käitavate ettevõtjate poolne identifitseerimisvahendi määramise taotlemine.
3. Liikmesriigid määravad kindlaks ja teevad üldsusele kättesaadavaks nende territooriumil asuvate artiklis 53 osutatud tarneahelasse kuuluvate ettevõtete loetelu.

*2. PEATÜKK**Elektroniline andmebaas**Artikkel 56***Eeskirjad peetavate sigade elektroonilises andmebaasis säilitatava teabe kohta**

Pädev asutus säilitab määruse (EL) 2016/429 artikli 109 lõike 1 punktis c osutatud teavet peetavate sigade kohta elektroonilises andmebaasis vastavalt järgmistele eeskirjadele:

- a) kõnealuseid loomi pidavate ettevõtete kohta tuleb dokumenteerida järgmine teave:
  - i) ettevõttele määratud kordumatu registreerimisnumber;
  - ii) ettevõtet käitava ettevõtja nimi ja aadress;
- b) kõnealuste loomade iga liikumise kohta ettevõttesse ja sealt välja tuleb dokumenteerida järgmine teave:
  - i) loomade koguarv;
  - ii) päritolu- ja sihtetevõtte kordumatu registreerimisnumber;

▼B

iii) saabumiskuupäev;

iv) lahkumiskuupäev.

3. PEATÜKK

Liikumisdokument

Artikkel 57

Liikmesriigi territooriumil veetavate peetavate sigade liikumisdokumendid

Määruse (EL) 2016/429 artikli 115 punktis b sätestatud liikumisdokumendid, mida kasutatakse peetavate sealiiki kuuluvate loomade vedamisel ühe liikmesriigi territooriumil, sisaldavad järgmist teavet:

- a) artikli 56 punkti a alapunktis i ning artikli 56 punkti b alapunktides i, ii ja iv sätestatud teave, mida säilitatakse elektroonilises andmebaasis;
- b) vedaja kordumatu registreerimisnumber;
- c) veovahendi numbrimärk või registreerimisnumber.

IV JAOTIS

PEETAVATE HOBUSLASTE JÄLGITAVUS

1. PEATÜKK

Identifitseerimisvahendid ja -meetodid

Artikkel 58

Hobuslasi pidavate ettevõtjate kohustused seoses kõnealuste loomade identifitseerimisvahendite ja -meetodite ning nende kohaldamise ja kasutamisega

1. Hobuslasi pidavad ettevõtjad tagavad, et iga loom on individuaalselt identifitseeritud järgmiste identifitseerimisvahenditega:
  - a) III lisa punktis e loetletud süstitav transponder;
  - b) kogu eluea jooksul kehtiv identifitseerimisdokument.
2. Hobuslasi pidavad ettevõtjad tagavad järgmise:
  - a) hobuslased identifitseeritakse rakendusmääruse (EL) 2015/262 artikli 12 lõigetes 1 ja 2 sätestatud ajavahemike jooksul;
  - b) lõikes 1 osutatud identifitseerimisvahendeid ei eemaldata, muudeta ega asendata ilma selle pädeva asutuse loata, kelle pädevusalasse kuulub ettevõtte, kus neid loomi harilikult peetakse.

▼B

3. Hobuslasi pidav ettevõtja, kes (kui ta ei ole looma omanik) tegutseb looma omaniku nimel ja tema nõusolekul, esitab artiklis 65 või 66 osutatud kogu eluea jooksul kehtiva identifitseerimisdokumendi väljaandmist käsitleva taotluse pädevale asutusele, kelle pädevusala hõlmab ettevõtet, kus neid loomi harilikult peetakse, ning edastab pädevale asutusele vajalikud andmed kõnealuse identifitseerimisdokumendi koostamiseks ja andmed artiklis 64 osutatud andmebaasi jaoks.

Artikkel 59

Liikmesriikide kohustused seoses peetavate hobuslaste identifitseerimisvahendite ja -meetodite ning nende kohaldamise ja kasutamisega

1. Liikmesriik võib anda loa artikli 58 lõike 1 punktis a osutatud süstitava transponderi asendamiseks järgmisega:

- a) üks III lisa punktis a loetletud tavaline kõrvamärk, millega varustatakse liha tootmiseks peetavad hobuslased, kui kõnealused loomad on sündinud asjaomases liikmesriigis või on sellesse liikmesriiki imporditud ilma, et nad oleks enne liitu sisenemist varustatud füüsilise identifitseerimisvahendiga;
- b) alternatiivne identifitseerimismeetod, mille pädev asutus on artikli 62 kohaselt heaks kiitnud ja millega luuakse ühene seos hobuslase ja artikli 58 lõike 1 punktis b osutatud kogu eluea jooksul kehtiva identifitseerimisdokumendi vahel.

2. Liikmesriigid tagavad, et artikli 58 lõike 1 punktis a ja käesoleva artikli lõike 1 punktis a osutatud identifitseerimisvahendid vastavad järgmistele nõuetele:

- a) nendel on esitatud looma identifitseerimiskood;
- b) need on heaks kiitnud selle liikmesriigi pädev asutus, kus hobuslased on identifitseeritud vastavalt artikli 58 lõike 2 punktile a.

3. Liikmesriik

- a) kehtestab korra, mille kohaselt tootjad taotleavad heakskiitu nende territooriumil identifitseeritavate peetavate hobuslaste identifitseerimisvahendite jaoks;
- b) kehtestab tähtajad artikli 58 lõike 1 punktis b sätestatud identifitseerimisdokumendi väljaandmist käsitlevate taotluste esitamiseks.

Artikkel 60

Poolmetsikutes tingimustes elavate hobuslaste identifitseerimisega seotud erandid

1. Erandina artikli 58 lõike 2 punktist a võivad liikmesriigid määrata kindlaks peetavate hobuslaste populatsioonid, kes elavad poolmetsikutes tingimustes nende territooriumi teatavates piirkondades; sellised hobuslased tuleb identifitseerida vastavalt artikli 58 lõikele 1 üksnes järgmistel juhtudel:

▼B

a) nad on kõnealustest populatsioonidest eemaldatud, välja arvatud olukorrad, kus neid viiakse ametliku järelevalve all üle ühest kindlaksmääratud populatsioonist teise,

või

b) nad tuuakse koduloomana pidamiseks tehistingimustesse.

2. Enne lõikes 1 sätestatud erandi kasutamist teatavad liikmesriigid komisjonile, millised hobuslaste populatsioonid poolmetsikutes tingimustes elavad ja millistes piirkondades nad asuvad.

3. Erandina artikli 58 lõikest 1 võivad liikmesriigid lubada kasutada III lisa punktis e loetletud süstitavat transponderit rohkem kui 12 kuud enne käesoleva artikli lõike 1 kohast identifitseerimisdokumendi väljastamist, tingimusel et ettevõtja dokumenteerib süstitava transponderi paigaldamisel sellelt loetava looma identifitseerimiskoodi ning kood edastatakse pädevale asutusele.

*Artikkel 61***Tapamajja viidavate või ajutise identifitseerimisdokumendiga varustatud peetavate hobuslaste identifitseerimist käsitlevad erandid****▼C1**

1. Erandina artikli 58 lõikest 1 võib pädev asutus lubada kasutada lihtsustatud identifitseerimismeetodit selliste hobuslaste puhul, keda kavatakse vedada tapamajja ning kelle kohta ei ole välja antud kogu eluea jooksul kehtivat identifitseerimisdokumenti vastavalt määruse (EL) 2016/429 artikli 110 lõike 1 punktile a, tingimusel et

▼B

a) asjaomased hobuslased on alla 12 kuu vanused;

b) loomade liikumine sünniettevõttest tapamajja, mis asub samas liikmesriigis, on katkematult jälgitav.

Hobuslased tuleb vedada otse tapamajja ning selle veo ajal peavad nad olema individuaalselt identifitseeritud süstitava transponderi, tavalise või elektroonilise kõrvamärgi või sõrgatsile kinnitatava tavalise või elektroonilise tähisega, mis on loetletud vastavalt III lisa punktides a, b, c, e ja f.

▼C1

2. Erandina artikli 58 lõike 1 punktist b annab pädev asutus hobuslast pidava ettevõtja taotluse alusel välja ajutise identifitseerimisdokumendi ajavahemikuks, mille jooksul määruse (EL) 2016/429 artikli 110 lõike 1 punkti a või käesoleva määruse artikli 67 või 68 kohaselt välja antud identifitseerimisdokument antakse üle kõnealusele pädevale asutusele selles dokumendis sisalduvate identifitseerimisandmete ajakohastamiseks.

▼B*Artikkel 62***Peetavate hobuslaste alternatiivsete identifitseerimismeetodite heakskiitmine**

1. Liikmesriigid võivad lubada kasutada peetavate hobuslaste identifitseerimiseks sobivaid alternatiivseid meetodeid, sealhulgas selliste märkide dokumenteerimist, mis tagavad ühese seose loomise hobuslase ja kogu eluea jooksul kehtiva identifitseerimisdokumendi vahel ning näitavad, et hobuslane on läbinud identifitseerimisprotsessi.

2. Liikmesriik, kes kiidab heaks lõikes 1 sätestatud alternatiivse identifitseerimismeetodi kasutamise, tagab järgmise:

a) alternatiivseid identifitseerimismeetodeid kasutatakse ainult erandjuhtudel selliste hobuslaste identifitseerimiseks, kes on kantud konkreetsesse tõuraamatutesse või keda kasutatakse konkreetsel eesmärgidel, või selliste hobuslaste puhul, keda ei ole meditsiinilistel või looma heaoluga seotud põhjustel võimalik identifitseerida süstitava transponderi abil;

b) iga lubatud alternatiivne identifitseerimismeetod või iga selliste meetodite kombinatsioon pakub vähemalt samu tagatise kui süstitav transponder;

c) hobuslase puhul kasutatava alternatiivse identifitseerimismeetodiga edasi antava teabe vorming peab sobima otsingumootoriga andmebaasi sisestamiseks.

*Artikkel 63***Alternatiivset identifitseerimismeetodit kasutavate ettevõtjate kohustused**

1. Artikli 62 lõikes 1 ette nähtud alternatiivset identifitseerimismeetodit kasutavad ettevõtjad teevad pädevale asutusele ja vajaduse korral teistele ettevõtjatele kättesaadavaks identifitseerimisteabele juurdepääsu vahendid või vastutavad hobuslase identiteedi eest, kui kõnealune asutus või ettevõtja seda kontrollib.

2. Kui alternatiivsed identifitseerimismeetodid põhinevad hobuslase omadustel, mis võivad aja jooksul muutuda, esitab ettevõtja pädevale asutusele vajaliku teabe artiklis 62 osutatud identifitseerimisdokumendi ja artiklis 64 osutatud andmebaasi ajakohastamiseks.

3. Aretusühingud ja võistlus- või võidusõiduhobustega tegelevad rahvusvahelised liidud või organisatsioonid võivad nõuda, et hobuslased, kes on identifitseeritud artiklis 62 ette nähtud alternatiivse identifitseerimismeetodi abil, tuleb identifitseerida süstitava transponderi paigaldamise teel, et neid saaks kanda või registreerida tõuraamatusse hobuseliikidesse kuuluvate tõupuhaste aretusloomadena või et hobuseid saaks registreerida võistlusel või võiduajamisel osalemiseks.

▼B

2. PEATÜKK

Elektroniline andmebaas*Artikkel 64***Eeskirjad peetavate hobuslaste elektroonilises andmebaasis säilitatava teabe kohta**

Pädev asutus säilitab määruse (EL) 2016/429 artikli 109 lõike 1 punktis d osutatud teavet peetavate hobuslaste kohta elektroonilises andmebaasis vastavalt järgmistele eeskirjadele:

- a) ettevõtete puhul, kus kõnealuseid hobuslasi harilikult peetakse, tuleb dokumenteerida
  - i) ettevõttele määratud kordumatu registreerimisnumber;
  - ii) ettevõtet käitava ettevõtja nimi ja aadress;
- b) iga harilikult ettevõttes peetava hobuslase puhul tuleb dokumenteerida
  - i) kordumatu kood;
  - ii) võimaluse korral looma identifitseerimiskood, mis on esitatud füüsilisel identifitseerimisvahendil;
  - iii) süstitava transponderi lugemisseade, kui süstitava transponderi kasutamist ei ole heaks kiitnud selle liikmesriigi pädev asutus, kus hobuslane identifitseeriti vastavalt artikli 58 lõikele 2;
  - iv) kogu teave looma jaoks välja antud uute identifitseerimisdokumentide, selliste dokumentide duplikaatide või asendusdokumentide kohta;
  - v) loomaliik;
  - vi) looma sugu koos kastreerimiskuupäeva märkimise võimalusega;
  - vii) hobuslast pidava ettevõtja poolt teatatud sünnikuupäev ja -riik;
  - viii) ettevõttes aset leidnud loomuliku surma või kadumise kuupäev, mille on teatanud hobuslast pidav ettevõtja, või kõnealuse looma tapmise kuupäev;
  - ix) identifitseerimisdokumendi välja andnud pädeva asutuse või sellekohase ülesande saanud väljaandva asutuse nimi ja aadress;
  - x) identifitseerimisdokumendi väljaandmise kuupäev;

▼B

- c) kordumatu kood dokumenteeritakse iga looma puhul, keda peetakse ettevõttes kauem kui 30 päeva, välja arvatud järgmistel juhtudel:
- i) kuni 90-päevasel ajavahemikul võistlustel, võiduajamistel, näitustel, harjutustel või veokatsetel osalevad hobuslased;
  - ii) aretamiseks ettenähtud isased hobuslased, keda peetakse paaritushooajal;
  - iii) aretamiseks ettenähtud emased hobuslased, keda peetakse kuni 90 päeva.

3. PEATÜKK

Identifitseerimisdokument*Artikkel 65***Peetavate hobuslaste kogu eluea jooksul kehtiv identifitseerimisdokument**

1. Kogu eluea jooksul kehtiv identifitseerimisdokument sisaldab vähemalt järgmist teavet:

- a) süstitava transponderi või kõrvamärgi abil esitatav looma identifitseerimiskood;
- b) looma eluajaks määratud kordumatu kood, millesse on kodeeritud
  - i) elektrooniline andmebaas, millesse pädev asutus või väljaandev asutus salvestas teabe, mis on vajalik selleks, et anda välja artikli 58 lõike 1 punktis b osutatud esmane kogu eluea jooksul kehtiv identifitseerimisdokument ning vajaduse korral kogu eluea jooksul kehtiva identifitseerimisdokumendi asendusdokument, millele on osutatud artikli 69 lõike 2 punktis b;
  - ii) individuaalse hobuslase numbriline identifitseerimiskood, mis on jäädvustatud kõnealuses andmebaasis;
- c) loomaliik;
- d) looma sugu koos kastreerimiskuupäeva märkimise võimalusega;
- e) hobuslast pidava ettevõtja poolt teatatud sünnikuupäev ja -riik;
- f) välja andnud pädeva asutuse või sellekohase ülesande saanud väljaandja nimi ja aadress;
- g) kogu eluea jooksul kehtiva identifitseerimisdokumendi väljaandmise kuupäev;
- h) füüsilise identifitseerimisvahendi asendamist ning asendatud füüsilisel identifitseerimisvahendil esitatud looma identifitseerimiskoodi käsitlev teave, kui see on asjakohane;

▼B

i) kui see on asjakohane, siis

i) valideerimismärgis, mille on kuni neljaks aastaks välja andnud ja kogu eluea jooksul kehtivale identifitseerimisdokumendile lisanud pädev asutus või asutus, kellele see ülesanne oli delegeeritud; märgisega dokumenteeritakse, et loom elab harilikult ettevõttes, mida pädev asutus peab vähese loomaterviseriskiga ettevõtteks, sest seal toimuvad sageli loomatervise ülevaatused, täiendavad identsuskontrollid ja terviseuuringud ning ettevõttes ei toimu loomulikku paaritamist, välja arvatud selleks ette nähtud ja eraldatud ruumides; välja antud valideerimismärgise kehtivusaega saab pikendada;

või

ii) litsents, mille on kuni neljaks aastaks välja andnud ja kogu eluea jooksul kehtivale identifitseerimisdokumendile lisanud Rahvusvahelise Ratsaspordi Föderatsiooni kuuluv riiklik ratsaspordiliit seoses hobuvõistlustel osalemisega või võiduajamistega tegelev pädev asutus seoses võiduajamistel osalemisega; litsentsiga dokumenteeritakse, et vähemalt kaks korda aastas toimub veterinaararsti ülevaatus, sealhulgas ülevaatused, mis on vajalikud regulaarseks hobuste gripi vastaseks vaksineerimiseks, ning ülevaatused, mis on vajalikud looma viimiseks teistesse liikmesriikidesse või kolmandatesse riikidesse; välja antud litsentsi kehtivust saab pikendada.

2. Registreeritud hobuslaste ja artikli 62 kohaselt identifitseeritud hobuslaste kogu eluea jooksul kehtiv identifitseerimisdokument sisaldab lisaks käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teabele vähemalt järgmist teavet:

a) looma kujutis ja kirjeldus koos võimalusega seda teavet ajakohastada;

b) vajaduse korral üksikasjalik teave alternatiivsete identifitseerimismeetodite kohta;

c) vajaduse korral teave tõu kohta vastavalt delegeeritud määruse (EL) 2017/1940 lisale;

d) vajaduse korral teave, mis on vajalik kogu eluea jooksul kehtiva identifitseerimisdokumendi kasutamiseks spordi otstarbel kooskõlas võistlus- või võidusõiduhobustega tegelevate asjaomaste organisatsioonide nõuetega, sealhulgas teave loetellu kantud või sinna kandmata taude hõlmavate uuringute ja nende vastu vaksineerimise kohta, mis on vajalikud võistlustel ja võiduajamistel osalemiseks ning lõike 1 punkti i alapunktis ii osutatud loa saamiseks.

▼B*Artikkel 66***Hobuslasi pidavate ettevõtjate kohustused seoses kogu eluea jooksul kehtiva identifitseerimisdokumendiga**

1. Hobuslasi pidavad ettevõtjad tagavad, et kõnealuste loomadega on alati kaasas nende kogu eluea jooksul kehtiv identifitseerimisdokument.

2. Erandina lõikest 1 ei nõuta ettevõtjatelt, et nad tagaksid, et peetavate hobuslastega on kaasas nende kogu eluea jooksul kehtiv identifitseerimisdokument, kui kõnealused loomad

a) on tallis või karjamaal ning peetavat hobuslast pidav ettevõtja või ettevõtja, kes käitab ettevõtet, kus kõnealust looma peetakse, saab kogu eluea jooksul kehtiva identifitseerimisdokumendi viivitamata esitada;

b) viiakse ajutiselt ratsa, veokis, vankri ees või jalutades kas

i) sellise ettevõtte lähedusse, kus looma liikmesriigis peetakse,

või

ii) rändkarjatamise ajal suvekarjamaadele või sealt ära, tingimusel et lähteetevõttes on võimalik esitada kogu eluea jooksul kehtiv identifitseerimisdokument;

c) on võõrutamata hobuslased, kes on kaasas oma ema või toitva märaga;

d) osalevad treeningul või katsetel hobuvõistluse, võiduajamise või sellise ürituse jaoks, mille tõttu nad peavad ajutiselt lahkuma ettevõttest, kus treening, võistlus, võiduajamine või üritus toimub;

e) viiakse või veetakse ära hädaolukorras, mis on seotud loomade enda või selle ettevõttega, kus neid peetakse.

3. Hobuslasi pidavad ettevõtjad ei vii hobuslast, kellel on kaasas artikli 61 lõikes 2 osutatud ajutine dokument, tapamajja.

4. Pärast hobuslase surma või kadumist tagastavad hobuslasi pidavad ettevõtjad kogu eluea jooksul kehtiva identifitseerimisdokumendi kordumatu koodi järgi kindlaks tehtud välja andnud pädevale asutusele või väljaandvale asutusele, kellele ülesanne oli delegeeritud.

▼B*Artikkel 67***Pädeva asutuse kohustused seoses kogu eluea jooksul kehtiva identifitseerimisdokumendi duplikaadi väljaandmise ja selle dokumendi asendamisega**

1. Ettevõtja taotluse korral annab pädev asutus või sellekohase ülesande saanud väljaandev asutus välja kogu eluea jooksul kehtiva identifitseerimisdokumendi duplikaadi, kui peetava hobuslase identsuse saab kindlaks teha ja ettevõtja kas

a) teatas looma jaoks välja antud kogu eluea jooksul kehtiva identifitseerimisdokumendi kadumisest

või

b) ei identifitseerinud looma artikli 58 lõike 2 punktis a sätestatud ajavahemike jooksul.

2. Ettevõtja taotluse korral või omal algatusel annab pädev asutus välja kogu eluea jooksul kehtiva identifitseerimisdokumendi asendusdokumendi, kui looma identsust ei saa kindlaks teha ning ettevõtja kas

a) teatas looma jaoks välja antud kogu eluea jooksul kehtiva identifitseerimisdokumendi kadumisest

või

b) ei täitnud artikli 58 lõike 2 punktis b sätestatud identifitseerimisnõudeid.

*Artikkel 68***Pädeva asutuse kohustused seoses uue kogu eluea jooksul kehtiva identifitseerimisdokumendi väljaandmisega registreeritud hobuslase jaoks**

Kui identifitseeritud hobuslasest saab registreeritud hobuslane ja kogu eluea jooksul kehtivat identifitseerimisdokumenti ei saa kohandada vastavalt artikli 65 lõikes 2 sätestatud nõuetele, annab pädev asutus või sellekohase ülesande saanud väljaandev asutus hobuslast pidava ettevõtja taotluse alusel välja uue kogu eluea jooksul kehtiva identifitseerimisdokumendi, millega asendatakse varasem identifitseerimisdokument ja mis sisaldab artikli 65 lõigete 1 ja 2 kohaselt nõutavat teavet.

*Artikkel 69***Pädeva asutuse kohustused seoses identifitseerimisdokumentide duplikaatide väljaandmise, nende dokumentide asendamise ja uute dokumentide väljaandmisega**

1. Pädev asutus või sellekohase ülesande saanud väljaandev asutus sisestab teabe, mis käsitleb artikli 67 kohast identifitseerimisdokumendi duplikaadi või asendusdokumendi väljaandmist või artikli 68 kohast uue identifitseerimisdokumendi väljaandmist, artiklis 64 osutatud elektroonilisse andmebaasi.

2. Pädev asutus või sellekohase ülesande saanud väljaandev asutus

▼B

a) kannab kogu eluea jooksul kehtiva identifitseerimisdokumendi duplikaati ja uude kogu eluea jooksul kehtivasse identifitseerimisdokumendi loomale artikli 65 lõike 1 punkti b kohaselt esmase kogu eluea jooksul kehtiva identifitseerimisdokumendi väljaandmisel määratud kordumatu koodi,

või

b) kannab kogu eluea jooksul kehtiva identifitseerimisdokumendi asendusdokumendi hobuslasele kõnealuse dokumendi väljaandmisel määratud kordumatu koodi.

V JAOTIS

PEETAVATE KOERTE, KASSIDE JA VALGETUHKRUTE, KAAMELLASTE JA HIRVLASTE, TEHISTINGIMUSTES PEETAVATE LINDUDE NING RÄNDTSIRKUSTES JA LOOMADE ETTEASTETES OSALEVATE PEETAVATE MAISMAALOOMADE JÄLGITAVUS

1. PEATÜKK

Peetavate koerte, kasside ja valgetuhkrute jälgitavus

1. jagu

Identifitseerimisvahend*Artikkel 70*

Koeri, kasse ja valgetuhkruid pidavate ettevõtjate kohustused seoses kõnealuste loomade identifitseerimisvahendite ja -meetodite ning nende kohaldamise ja kasutamisega

Koeri, kasse ja valgetuhkruid pidavad ettevõtjad tagavad järgmise:

- a) kõnealused loomad on teise liikmesriiki viimise ajal individuaalselt identifitseeritud süstitava transponderi abil, mis on toodud III lisa punktis e;
- b) süstitav transponder, mis looma siirdatakse, on pädeva asutuse poolt heaks kiidetud;
- c) ettevõtjad teevad pädevale asutusele ja vajaduse korral teistele ettevõtjatele kättesaadavaks lugemisseadme, mis võimaldab igal ajal kontrollida looma individuaalset identifitseerimistunnust, kui siirdatud süstitav transponder ei ole saanud pädevalt asutuselt heakskiitu.

2. jagu

Identifitseerimisdokument*Artikkel 71*

Peetavate koerte, kasside ja valgetuhkrute identifitseerimisdokument

Koeri, kasse ja valgetuhkruid pidavad ettevõtjad tagavad, et iga loomaga, keda viiakse teise liikmesriiki, on kaasas määruse (EL) nr 576/2013 artikli 6 punktis d osutatud identifitseerimisdokument, mis on nõuetekohaselt täidetud ja väljastatud vastavalt kõnealuse määruse artiklile 22.

▼B

3. jagu

Lemmikloomade jälgitavus*Artikkel 72***Jälgitavusnõuded seoses lemmikloomade liikumisega muul kui mittekaubanduslikul eesmärgil**

Ettevõtjad tagavad, et lemmikloomade puhul, keda viiakse teise liikmesriiki muul kui mittekaubanduslikul eesmärgil, on järgitud artiklites 70 ja 71 sätestatud eeskirju.

*2. PEATÜKK****Peetavate kaamellaste ja hirvlaste jälgitavus****Artikkel 73***Kaamellasi ja hirvlasi pidavate ettevõtjate kohustused seoses kõnealuste loomade identifitseerimisvahendite ja -meetodite ning nende kohaldamise ja kasutamisega**

1. Kaamellasi pidavad ettevõtjad tagavad, et kõnealused loomad identifitseeritakse individuaalselt kas

a) III lisa punktis a loetletud tavaliste kõrvamärkidega, mis on kinnitatud looma mõlema kõrva külge ning millele on nähtavalt, loetavalt ja kustumatult märgitud looma identifitseerimiskood,

või

b) III lisa punktis e loetletud süstitava transponderiga, mis näitab loetavalt ja kustumatult looma identifitseerimiskoodi.

2. Hirvlasi pidavad ettevõtjad tagavad, et kõnealused loomad identifitseeritakse individuaalselt ühega järgmistest identifitseerimismeetoditest:

a) III lisa punktis a loetletud tavalised kõrvamärgid, mis on kinnitatud looma mõlema kõrva külge ning millele on nähtavalt, loetavalt ja kustumatult märgitud looma identifitseerimiskood,

või

b) III lisa punktis e loetletud süstitav transponder, mis näitab loetavalt ja kustumatult looma identifitseerimiskoodi,

või

c) III lisa punktis g loetletud tätoveering, millega loom on varustatud ja millel on kustumatult esitatud looma identifitseerimiskood.

▼B

3. Kaamellasi ja hirvlasi pidavaid ettevõtteid käitavad ettevõtjad tagavad järgmise:

- a) kõnealused loomad varustatakse identifitseerimisvahenditega sünniettevõttes;
- b) identifitseerimisvahendeid ei eemaldata, muudeta ega asendada ilma pädeva asutuse loata;
- c) ettevõtjad teevad pädevale asutusele ja vajaduse korral teistele ettevõtjatele kättesaadavaks lugemisseadme, mis võimaldab igal ajal kontrollida looma individuaalset identifitseerimistunnust, kui siirdatud süstitav transponder ei ole saanud pädevalt asutuselt heakskiitu.

*Artikkel 74***Erand põhjapõtru pidavatele ettevõtjatele**

Erandina artikli 73 lõike 2 nõuetest tagavad põhjapõtru pidavad ettevõtjad, et kõik nende ettevõttes peetavad põhjapõdrad on identifitseeritud alternatiivse meetodiga, mille on heaks kiitnud liikmesriigi pädev asutus.

*Artikkel 75***Liikmesriikide kohustused seoses peetavate kaamellaste ja hirvlaste identifitseerimisvahenditega**

1. Liikmesriigid tagavad, et III lisa punktides a, e ja g loetletud identifitseerimisvahendid vastavad järgmistele nõuetele:

- a) nendel on esitatud looma identifitseerimiskood;
- b) need on heaks kiitnud selle liikmesriigi pädev asutus, kus kaamellasi ja hirvlasi peetakse.

2. Liikmesriigid kehtestavad järgmisi toiminguid reguleeriva korra:

- a) tootjate poolne heakskiidu taotlemine nende territooriumil peetavate kaamellaste ja hirvlaste identifitseerimisvahendite jaoks;
- b) kaamellasi ja hirvlasi pidavaid ettevõtteid käitavate ettevõtjate poolne identifitseerimisvahendi määramise taotlemine.

*3. PEATÜKK****Tehistingimustes peetavate lindude jälgitavus****Artikkel 76***Papagoilasi pidavate ettevõtjate kohustused seoses kõnealuste loomade identifitseerimisvahendite ja -meetodite ning nende kohaldamise ja kasutamisega**

1. Papagoilasi pidavad ettevõtjad tagavad, et kui kõnealuseid loomi veetakse teise liikmesriiki, siis on nad individuaalselt identifitseeritud ühega järgmistest identifitseerimisvahenditest:

▼ M2

- a) III lisa punktis h loetletud jalarõngas, mis on kinnitatud looma vähemalt ühe jala külge ning millele on nähtavalt, loetavalt ja kustumatult märgitud tähtnumbriline kood,

või

- b) III lisa punktis e loetletud süstitav transponder, mis näitab loetavalt ja kustumatult tähtnumbrilist koodi,

või

- c) III lisa punktis g loetletud tätoveering, millega loom on varustatud ja millel on loetavalt ja kustumatult esitatud tähtnumbriline kood.

▼ B

2. Papagoilasi pidavad ettevõtjad

- a) tagavad, et pädev asutus on heaks kiitnud lõike 1 punktis b osutatud identifitseerimisvahendi;

- b) teevad pädevale asutusele ja vajaduse korral teistele ettevõtjatele kättesaadavaks lugemisseadme, mis võimaldab igal ajal kontrollida looma individuaalset identifitseerimistunnust, kui pädev asutus ei ole heaks kiitnud lõike 1 punktis b osutatud identifitseerimisvahendit.

4. PEATÜKK

Rändtsirkustes või loomade etteastetes osalevate peetavate maismaaloomade jälgitavus

1. jagu

Rändtsirkustes ja loomade etteastetes osalevate peetavate maismaaloomade liikumis- ja identifitseerimisdokumendid

Artikkel 77

Pädeva asutuse kohustused seoses rändtsirkustes ja loomade etteastetes osalevate peetavate maismaaloomade liikumisdokumentidega

1. Pädev asutus annab välja määruse (EL) 2016/429 artikli 117 punktis b sätestatud liikumisdokumendi kõikide rändtsirkustes ja loomade etteastetes osalevate peetavate maismaaloomade jaoks, kes kavatakse viia teise liikmesriiki, välja arvatud jäneselised, närilised, mesilased ja kimalased.

2. Pädev asutus tagab, et lõikega 1 ette nähtud liikumisdokument sisaldab vähemalt järgmist teavet:

▼B

- a) rändtsirkuse või loomade etteaste ärinimi;
- b) rändtsirkuse või loomade etteaste kordumatu registreerimisnumber, mille on määranud pädev asutus;
- c) rändtsirkuse või loomade etteaste käitaja nimi ja aadress;
- d) loomaliik ja loomade arv;
- e) iga looma puhul, kelle eest rändtsirkuse või loomade etteaste käitaja ei vastuta, kõnealust looma pidava ettevõtja või kõnealuse lemmitloomade omaniku nimi ja aadress;
- f) looma identifitseerimiskood, mis on esitatud artiklitega 38, 39, 45, 47, 52, 54, 58, 70, 73, 74 ja 76 ette nähtud identifitseerimisvahendiga;
- g) elektroonilise identifitseerimisvahendi liik ja asukoht, kui loom on sellega varustatud, nagu on osutatud punktis f;
- h) identifitseerimismärk ja identifitseerimisvahend (ning vajaduse korral selle asukoht), millega ettevõtja on varustanud looma, kui tegemist ei ole punktis f osutatud loomaga;
- i) kõigi loomade puhul nende rändtsirkusse või loomade etteastesse toomise ja sealt ära viimise kuupäev;
- j) identifitseerimisdokumendi välja andnud veterinaarjärelevalve ametniku nimi, aadress ja allkiri;
- k) liikumisdokumendi väljaandmise kuupäev.

Artikkel 78

Pädeva asutuse kohustused seoses rändtsirkustes ja loomade etteastetes osalevate peetavate maismaaloomade identifitseerimisdokumentidega

1. Pädev asutus annab välja määruse (EL) 2016/429 artikli 117 punktis b sätestatud identifitseerimisdokumendi kõikide rändtsirkustes ja loomade etteastetes osalevate peetavate maismaaloomade jaoks, kes kavatsetakse viia teise liikmesriiki, välja arvatud hobuseliikidesse kuuluvad loomad, linnud, koerad, kassid ja valgetuhkrud, jäneselised ning närilised.

2. Pädev asutus tagab, et lõikega 1 ette nähtud identifitseerimisdokument sisaldab järgmist teavet:

- a) looma eest vastutava ettevõtja nimi, aadress ja kontaktandmed;
- b) looma liik, sugu, värv ja kõik olulised või märgatavad eripärad või tunnused;

▼B

- c) looma identifitseerimiskood, mis on esitatud artiklitega 38, 39, 45, 47, 52, 54, 58, 70, 73, 74 ja 76 ette nähtud identifitseerimisvahendiga;
- d) elektroonilise identifitseerimisvahendi liik ja asukoht, kui loom on sellega varustatud, nagu on osutatud punktis c;
- e) identifitseerimismärk ja identifitseerimisvahend (ning vajaduse korral selle asukoht), millega ettevõtja on varustanud looma, kui tegemist ei ole punktis c osutatud loomaga;
- f) vajaduse korral looma vaktsineerimist käsitlevad andmed;
- g) vajaduse korral looma ravi käsitlevad andmed;
- h) diagnostilisi uuringuid käsitlevad andmed;
- i) identifitseerimisdokumendi välja andnud pädeva asutuse nimi ja aadress;
- j) identifitseerimisdokumendi väljaandmise kuupäev.

*Artikkel 79***Pädeva asutuse kohustused seoses rändtsirkustes ja loomade etteastetes osalevate peetavate lindude identifitseerimisdokumentidega**

1. Pädev asutus annab välja määruse (EL) 2016/429 artikli 117 punktis b sätestatud identifitseerimisdokumendi rändtsirkustes ja loomade etteastetes osalevale peetavate lindude rühmale, kui see kavatakse viia teise liikmesriiki.

2. Pädev asutus tagab, et lõikega 1 ette nähtud identifitseerimisdokument sisaldab järgmist teavet:

- a) lindude eest vastutava ettevõtja nimi, aadress ja kontaktandmed;
- b) linnuliik;
- c) identifitseerimiskood, identifitseerimisvahend ja selle asukoht, kui linnud on sellega varustatud;
- d) vajaduse korral lindude vaktsineerimist käsitlevad andmed;
- e) vajaduse korral lindude ravi käsitlevad andmed;
- f) diagnostilisi uuringuid käsitlevad andmed;

▼ B

- g) identifitseerimisdokumendi välja andnud pädeva asutuse nimi ja aadress;
- h) identifitseerimisdokumendi väljaandmise kuupäev.

VI JAOTIS

HAUDEMUNADE JÄLGITAVUS**▼ M2***Artikkel 80***Ettevõtjate kohustused seoses haudemunade jälgitavusega**

1. Kodulinde pidavaid ettevõtteid ja kodulindude haudejaamu käitavad ettevõtjad tagavad, et iga teise liikmesriiki viidav haudemuna on märgistatud haudemunade päritoluettevõtte kordumatu heakskiidunumbriga.
2. Lõiget 1 ei kohaldata:
  - a) selliseid kodulinde pidavaid ettevõtteid käitavate ettevõtjate suhtes, kust viiakse teise liikmesriiki saadetisi, mis sisaldavad vähem kui 20 kodulindude haudemuna, mis ei hõlma silerinnaliste lindude haudemune;
  - b) selliseid haudejaamu käitavate ettevõtjate suhtes, kust viiakse teise liikmesriiki saadetisi, mis sisaldavad vähem kui 20 kodulindude haudemuna, mis ei hõlma silerinnaliste lindude haudemune.

▼ B

VII JAOTIS

PEETAVATE MAISMAALOOMADE JÄLGITAVUS PÄRAST NENDE LIITU SISENEMIST*Artikkel 81***Ettevõtjate kohustused seoses peetavate veiste, lammaste, kitsede, sigade, hirvlaste ja kaamellaste identifitseerimisvahendite ja -meetoditega pärast nende liitu sisenemist**

1. Kui peetavad veised, lambad, kitsed, sead, hirvlased või kaamel-lased on identifitseerimisvahenditega varustatud kolmandates riikides või territooriumidel, siis tagavad kõnealuste loomade esmase saabumise ettevõtteid käitavad ettevõtjad, et loomad identifitseeritakse nõuetekohaselt artiklitega 38, 39, 45, 47, 52, 54, 73 ja 74 ette nähtud identifitseerimisvahenditega.

▼ C2

2. Kui peetavad veised, lambad, kitsed, sead, hirvlased või kaamel-lased pärinevad liikmesriigist ja on identifitseeritud vastavalt liidu eeskirjadele, siis teevad kõnealuste loomade esmase saabumise ettevõtteid käitavad ettevõtjad pärast loomade kolmandast riigist või territooriumilt liitu sisenemist ja juhul, kui nad jäävad liitu, kindlaks et loomad on nõuetekohaselt identifitseeritud artiklitega 38, 39, 45, 47, 52, 54, 73 ja 74 ette nähtud identifitseerimisvahenditega.

▼ B

3. Ettevõtjad ei kohalda lõigetes 1 ja 2 osutatud eeskirju selliste peetavate veiste, lammaste, kitsede, sigade, hirvlaste või kaamellaste suhtes, kes kavatakse viia liikmesriigis asuvasse tapamajja, tingimusel et loomad tapetakse viie päeva jooksul pärast nende liitu sisenemist.

▼B*Artikkel 82***Liikmesriikide kohustused seoses peetavate veiste, lammaste, kitsede, sigade, hirvlaste ja kaamellaste identifitseerimisvahendite ja -meetoditega pärast nende liitu sisenemist**

Liikmesriigid kehtestavad korra, mida järgivad artikli 81 lõikes 2 osutatud loomi pidavaid ettevõtteid käitavad ettevõtjad, et taotleda identifitseerimisvahendite määramist nende ettevõttele.

*Artikkel 83***Ettevõtjate kohustused seoses hobuseliikidesse kuuluvate peetavate loomade identifitseerimisvahendite ja -meetoditega pärast nende liitu sisenemist**

Hobuseliikidesse kuuluvaid loomi pidavad ettevõtjad tagavad, et pärast hobuslaste sisenemist liitu ning juhul, kui nad jäävad liitu, identifitseeritakse hobuslased vastavalt artiklile 58 pärast määruse (EL) nr 952/2013 artikli 5 punkti 16 alapunktis a määratletud tolliprotseduuri lõpetamise kuupäeva.

IV OSA

ÜLEMINEKU- JA LÕPPSÄTTED*Artikkel 84***Kehtetuks tunnistamine**

Alates 21. aprillist 2021 tunnistatakse kehtetuks järgmised õigusaktid:

- määrus (EÜ) nr 509/1999,
- määrus (EÜ) nr 2680/99,
- otsus 2000/678/EÜ,
- otsus 2001/672/EÜ,
- määrus (EÜ) nr 911/2004,
- otsus 2004/764/EÜ,
- määrus (EÜ) nr 644/2005,
- määrus (EÜ) nr 1739/2005,
- otsus 2006/28/EÜ,
- otsus 2006/968/EÜ,
- otsus 2009/712/EÜ,
- rakendusmäärus (EL) 2015/262.

Viiteid kehtetuks tunnistatud õigusaktidele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele.

▼B*Artikkel 85***Määruse (EÜ) nr 1739/2005 kehtetuks tunnistamisega seotud üleminekumeetmed**

Ilma et see piiraks käesoleva määruse artikli 84 kohaldamist, kohaldatakse määruse (EÜ) nr 1739/2005 artiklit 5 ning artikli 7 lõikeid 1 ja 2 loomaregistri ning loomapasside kohta, samuti kõnealuse määruse I, III ja IV lisa kuni kuupäevani, mille määrab kindlaks komisjon määruse (EL) 2016/429 artikli 120 lõike 2 kohaselt vastu võetud rakendusaktis.

*Artikkel 86***Rakendusmääruse (EL) 2015/262 kehtetuks tunnistamisega seotud üleminekumeetmed**

Ilma et see piiraks käesoleva määruse artikli 84 kohaldamist,

- a) kohaldatakse liidus sündinud hobuslaste identifitseerimise tähtaegu, mis on sätestatud rakendusmääruse (EL) 2015/262 artikli 12 lõigetes 1 ja 2, kuni kuupäevani, mille määrab kindlaks komisjon määruse (EL) 2016/429 artikli 120 lõike 2 kohaselt vastu võetud rakendusaktis;
- b) kohaldatakse rakendusmääruse (EL) 2015/262 artiklis 37 sätestatud eeskirju, mis käsitlevad inimtoiduks tapmisele kuuluvaid liidus sündinud hobuslasi ja manustatud ravimeid, kuni kuupäevani, mille määrab kindlaks komisjon määruse (EL) 2019/6 artikli 109 lõike 1 kohaselt vastu võetud rakendusaktis;
- c) kohaldatakse liidus sündinud hobuslaste identifitseerimisdokumentide vormi ja sisu käsitlevaid eeskirju, mis on sätestatud rakendusmääruse (EL) 2015/262 I lisas, kuni kuupäevani, mille määrab kindlaks komisjon määruse (EL) 2016/429 artikli 120 lõike 2 kohaselt vastu võetud rakendusaktis.

*Artikkel 87***Peetavate maismaaloomade identifitseerimisega seotud üleminekumeetmed**

1. Määruse (EÜ) nr 1760/2000 artiklite 1–10, määruse (EÜ) nr 21/2004 ja direktiivi 2008/71/EÜ ning nende alusel vastuvõetud õigusaktide kohaldamist jätkatakse kuni 21. aprillini 2021.
2. Enne 21. aprilli 2021 määruse (EÜ) nr 1760/2000, määruse (EÜ) nr 21/2004 ja direktiivi 2008/71/EÜ kohaselt ning nende alusel vastu võetud õigusaktide kohaselt identifitseeritud peetavad veised, lambad, kitsed ja sead loetakse käesoleva määruse kohaselt identifitseerituks.
3. Enne 21. aprilli 2021 rakendusmääruse (EL) 2015/262 kohaselt identifitseeritud peetavad hobuslased loetakse käesoleva määruse kohaselt identifitseerituks.

▼B

4. Enne 21. aprilli 2021 kohaldatavate riiklike õigusaktide kohaselt identifitseeritud peetavad kaamellased ja hirvlased loetakse käesoleva määruse kohaselt identifitseerituks.
5. Enne 21. aprilli 2021 direktiivi 92/65/EMÜ kohaselt identifitseeritud peetavad papagoilased loetakse käesoleva määruse kohaselt identifitseerituks.

*Artikkel 88***Pädevate asutuste hallatavates registrites säilitatavate andmetega seotud üleminekumeetmed**

Liikmesriigid tagavad, et käesoleva määruse artiklites 18–21 osutatud teave olemasolevate ettevõtete ja ettevõtjate kohta, kellele on osutatud määruse (EL) 2016/429 artikli 279 lõikes 1, on 21. aprilliks 2021 iga ettevõtte ja ettevõtja puhul lisatud pädevate asutuste hallatavatesse registritesse.

*Artikkel 89***Jõustumine ja kohaldamine**

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 21. aprillist 2021.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

▼B*I LISA***II osa I jaotise 2., 3. ja 4. peatükis osutatud heakskiitmise nõuded ettevõtetele***1. osa***Artiklis 5 osutatud heakskiitmise nõuded kabiloomade kogumise ettevõtetele****▼M2**

1. Artiklis 5 osutatud, isoleerimise ja bioturvalisuse meetmetega seotud nõuded kabiloomade kogumise ettevõtetele on järgmised:

- a) kabiloomade jaoks peavad olema nõuetekohased isoleerimisehitised;
- b) ettevõttes või ettevõtte igal epidemioloogiliselt eraldatud loomapidamisalal tohivad samaaegselt viibida ainult samasse kabiloomade kategooriasse kuuluvad üht liiki ja sama tervisestaatusega loomad;
- c) erandina punktis b sätestatud kabiloomade liikide eraldamise nõudest võivad lambad ja kitsed ettevõttes või ettevõtte samal epidemioloogiliselt eraldatud loomapidamisalal samaaegselt koos viibida;
- d) tagatud peab olema reovee kogumine asjakohase süsteemi abil;
- e) alad, kus kabiloomi hoitakse, samuti kõik läbikäigud ning loomadega kokku puutunud materjal ja vahendid tuleb pärast iga kabiloomade partii lahkumist puhastada ja desinfitseerida; vajaduse korral tuleb need puhastada enne iga uue kabiloomade partii saabumist kooskõlas kehtestatud töökorraga;
- f) pärast puhastamist ja desinfitseerimist ning enne iga uue kabiloomade partii saabumist tuleb kabiloomade pidamise ehitistes teha nõuetekohane sanitaarpaus.

▼B

2. Artiklis 5 osutatud, ehitiste ja vahenditega seotud nõuded kabiloomade kogumise ettevõtetele on järgmised:

- a) ettevõttel peavad olema sobivad vahendid ja ehitised kabiloomade peale- ja mahalaadimiseks;
- b) ettevõttel peavad olema kabiloomade majutamiseks sobivad ruumid, mis on ehitatud nii, et takistatud on kontakt väljaspool asuvate kariloomadega ja otsene kokkupuude isoleerimisruumidega ning lihtne on loomi kontrollida ja sooritada kõiki vajalikke raviprotseduure;
- c) ettevõttel peab olema sobiv ala allapanu, sööda ja sõnniku ladustamiseks;
- d) alad, kus kõnealuseid loomi peetakse, samuti läbikäigud, põrandad, seinad, kaldteed ja kõik muud materjalid või vahendid, mis nende loomadega kokku puutuvad, peavad olema kergesti puhastatavad ja desinfitseeritavad;
- e) ettevõttel peavad olema sobivad vahendid kabiloomade jaoks kasutatavate ehitiste, vahendite ja veovahendite puhastamiseks ja desinfitseerimiseks.

▼B

3. Artiklis 5 osutatud, töötajatega seotud nõuded kabiloomade kogumise ettevõtetele on järgmised:
- a) neil peavad olema asjakohased oskused ja teadmised ning nad peavad olema saanud spetsiaalse väljaõppe või omandanud samaväärse praktilise kogemuse järgmistes valdkondades:
    - i) ettevõttes peetavate kabiloomade käitlemine ja vajaduse korral nõuetekohane hoolitsemine nende eest;
    - ii) nakkushaiguste leviku takistamiseks vajalikud desinfitseerimis- ja hügieenimeetodid.
4. Artiklis 5 osutatud, pädeva asutuse poolse järelevalvega seotud nõuded kabiloomade kogumise ettevõtetele on järgmised:
- a) ettevõtja peab tagama võimaluse kasutada kontorit veterinaarjärelevalve ametnikule, kes
    - i) teeb järelevalvet kabiloomade kogumise üle;
    - ii) kontrollib, kas ettevõtte on täitnud punktides 1, 2 ja 3 sätestatud nõuded;
    - iii) annab välja kabiloomade veterinaarsertifikaate;
  - b) ettevõtja peab tagama, et veterinaarjärelevalve ametnikule osutatakse tema palvel abi punkti 4 alapunkti a alapunktis i osutatud järelevalveülesannete täitmisel.

*2. osa***Artiklis 6 osutatud heakskiitmise nõuded kodulindude kogumise ettevõtetele**

1. Artiklis 6 osutatud, isoleerimise ja muude bioturvalisuse meetmetega seotud nõuded kodulindude kogumise ettevõtetele on järgmised:
- a) kodulindude jaoks peavad olema nõuetekohased isoleerimisehitised;
  - b) ettevõttes tohivad samaaegselt viibida ainult samasse kodulindude kategooriasse kuuluvad üht liiki ja sama tervisestaatusega linnud;
  - c) tagatud peab olema reovee kogumine asjakohase süsteemi abil;
  - d) alad, kus kodulinde hoitakse, samuti kõik läbikäigud ning lindudega kokku puutunud materjal ja vahendid tuleb pärast iga kodulindude partii lahku-mist puhastada ja desinfitseerida; vajaduse korral tuleb need puhastada enne iga uue kodulindude partii saabumist kooskõlas kehtestatud töökor-raga;
  - e) pärast puhastamist ja desinfitseerimist ning enne iga uue kodulindude partii saabumist tuleb kodulindude pidamise ehitistes teha nõuetekohane sanitaarpaus;
  - f) külastajad peavad kandma kaitseriietust ja töötajad peavad kandma sobivat tööriietust ja tegutsema vastavalt ettevõtja koostatud hügieenieeskirjadele.

▼B

2. Artiklis 6 osutatud, ehitiste ja vahenditega seotud nõuded kodulindude kogumise ettevõtetele on järgmised:
  - a) ettevõttes tohib pidada ainult kodulinde;
  - b) ettevõttel peab olema sobiv ala allapanu, sööda ja sõnniku ladustamiseks;
  - c) kodulinnud ei tohi kokku puutuda närilistega ega väljastpoolt ettevõtet pärinevate lindudega;
  - d) alad, kus kõnealuseid loomi peetakse, samuti läbikäigud, põrandad, seinad, kaldteed ja kõik muud materjalid või vahendid, mis nende loomadega kokku puutuvad, peavad olema kergesti puhastatavad ja desinfitseeritavad;
  - e) ettevõttel peavad olema sobivad vahendid kodulindude jaoks kasutatavate ehitiste, vahendite ja veovahendite puhastamiseks ja desinfitseerimiseks;
  - f) ettevõttes peavad olema head hügieenitingimused ja võimaldada tuleb tervise seire.
3. Artiklis 6 osutatud, töötajatega seotud nõuded kodulindude kogumise ettevõtetele on järgmised:
  - a) neil peavad olema asjakohased oskused ja teadmised ning nad peavad olema saanud spetsiaalse väljaõppe või omandanud samaväärse praktilise kogemuse järgmistes valdkondades:
    - i) ettevõttes peetavate kodulindude käitlemine ja vajaduse korral nõuetekohane hooldamine nende eest;
    - ii) nakkushaiguste leviku takistamiseks vajalikud desinfitseerimis- ja hügieenimeetodid.
4. Artiklis 6 osutatud, pädeva asutuse poolse järelevalvega seotud nõuded kodulindude kogumise ettevõtetele on järgmised:
  - a) ettevõtja peab tagama võimaluse kasutada kontorit veterinaarjärelevalve ametnikule, kes
    - i) teeb järelevalvet kodulindude kogumise üle;
    - ii) kontrollib, kas ettevõtte on täitnud punktides 1, 2 ja 3 sätestatud nõuded;
    - iii) annab välja kodulindude veterinaarsertifikaate;
  - b) ettevõtja peab tagama, et veterinaarjärelevalve ametnikule osutatakse tema palvel abi punkti 4 alapunkti a alapunktis i osutatud järelevalveülesannete täitmisel.

*3. osa***Artiklis 7 osutatud heakskiitmise nõuded haudejaamadele**

1. Artiklis 7 osutatud, bioturvalisuse meetmetega seotud nõuded haudejaamadele on järgmised:
  - a) kodulindude haudemunad peavad pärinema heakskiidetud ettevõtetest, kus peetakse aretuslinde, või muudest heakskiidetud haudejaamadest;

▼B

- b) munad tuleb puhastada ja desinfitseerida pärast nende haudejaama saabumist ja enne inkubatsiooni või nende lähetamisel, välja arvatud juhul, kui need on päritoluettevõttes juba desinfitseeritud;
  - c) puhastada ja desinfitseerida tuleb
    - i) inkubaatorid ja vahendid pärast koorumist;
    - ii) pakkematerjalid pärast iga kasutamist, välja arvatud juhul, kui need on ette nähtud pärast ühekordset kasutamist hävitamiseks;
  - d) tagatud peab olema reovee kogumine asjakohase süsteemi abil;
  - e) küllastajatele antakse kaitseriietus;
  - f) töötajatele tuleb tagada asjakohane tööriietus ja hügieenieeskirju hõlmav käitumisjuhend.
2. Artiklis 7 osutatud, järelevalvega seotud nõuded haudejaamadele on järgmised:
- a) ettevõtja peab rakendama mikrobioloogilise kvaliteedikontrolli programmi vastavalt II lisa 1. osale;
  - b) haudejaama käitav ettevõtja peab tagama, et selle kodulinde pidava ettevõtte osalusel, kust haudemunad pärinevad, on kehtestatud kord, mille kohaselt võetakse haudejaamas proove II lisa 2. osas osutatud taudiseireprogrammis käsitletud tauditekitajate avastamiseks kõnealuse programmi täitmise eesmärgil.
3. Artiklis 7 osutatud, ehitiste ja vahenditega seotud nõuded haudejaamadele on järgmised:
- a) haudejaamad peavad olema füüsiliselt ja toimimise poolest eraldatud ehitistest, kus peetakse kodulinde või muid linde;
  - b) eraldi tuleb hoida järgmiste tegevustega seotud üksused ja vahendid:
    - i) munade ladustamine ja sorteerimine;
    - ii) munade desinfitseerimine;
    - iii) eelinkubatsioon;
    - iv) inkubatsioon koorutamise eesmärgil;
    - v) ööpäevaste tibude soo määramine ja nende vaksineerimine;
    - vi) haudemunade ja ööpäevaste tibude pakendamine väljasaatmiseks;
  - c) haudejaamas peetavad ööpäevased tibud või säilitatavad haudemunad ei tohi kokku puutuda närilistega ega väljastpoolt ettevõtet pärinevate lindudega;
  - d) talitus peab põhinema haudemunade, liikuvate vahendite ja personali ühesuunalisel liikumisel;
  - e) haudejaamas peavad olema sobiv loomulik või tehisvalgustus ning õhuvoolu ja temperatuuri reguleerimise süsteemid;

▼B

- f) haudejaama põrandaid, seinu ja kõiki muid materjale või vahendeid peab olema võimalik kergesti puhastada ja desinfitseerida;
  - g) ettevõttele peavad olema sobivad vahendid ööpäevaste tibude ja haudemunade jaoks kasutatavate ehitiste, vahendite ja veovahendite puhastamiseks ja desinfitseerimiseks;
4. Artiklis 7 osutatud, haudemunade ja ööpäevaste tibudega kokku puutuvate töötajatega seotud nõuded haudejaamadele on järgmised:
- a) töötajatel peavad olema asjakohased oskused ja teadmised ning nad peavad olema saanud spetsiaalse väljaõppe või omandanud samaväärse praktilise kogemuse desinfitseerimis- ja hügieenimeetodite alal, mis on vajalikud nakkushaiguste leviku takistamiseks.
5. Artiklis 7 osutatud, pädeva asutuse poolse järelevalvega seotud nõuded haudejaamadele on järgmised:
- a) ettevõtja peab tagama võimaluse kasutada kontorit veterinaarjärelevalve ametnikule, kes
    - i) kontrollib, kas haudejaam on täitnud punktides 1–4 sätestatud nõuded;
    - ii) annab välja haudemunade ja ööpäevaste tibude veterinaarsertifikaate;
  - b) ettevõtja peab tagama, et veterinaarjärelevalve ametnikule osutatakse tema palvel abi punkti 5 alapunkti a alapunktis i osutatud järelevalveülesannete täitmisel.

*4. osa***Artiklis 8 osutatud heakskiitmise nõuded kodulinde pidavatele ettevõtetele**

1. Artiklis 8 osutatud, bioturvalisuse meetmetega seotud nõuded kodulinde pidavatele ettevõtetele on järgmised:
- a) haudemunad tuleb
    - i) koguda kokku korrapäraste ajavahemike järel vähemalt üks kord päevas võimalikult kiiresti pärast munemist;
    - ii) puhastada ja desinfitseerida võimalikult kiiresti, välja arvatud siis, kui need desinfitseeritakse sama liikmesriigi haudejaamas;
    - iii) pakkida kas uude või puhastatud ja desinfitseeritud pakkematerjali;
  - b) kui ettevõttes paiknevad samaaegselt seltsidesse *Galliformes* ja *Anseriformes* kuuluvad kodulinnuliigid, siis tuleb nad üksteisest selgelt eraldada;
  - c) pärast puhastamist ja desinfitseerimist ning enne iga uue kodulinnukarja saabumist tuleb kodulindude pidamise ehitistes teha nõuetekohane sanitaarpaus;
  - d) külastajad peavad kandma kaitseriietust ja töötajad peavad kandma sobivat tööriietust ja tegutsema vastavalt ettevõtja koostatud hügieenieeskirjadele;
  - e) tagatud peab olema reovee kogumine asjakohase süsteemi abil.

▼B

2. Artiklis 8 osutatud, järelevalvega seotud nõuded kodulinde pidavatele ettevõtetele on järgmised:
- a) ettevõtja peab rakendama ja järgima II lisa 2. osas osutatud taudiseireprogrammi;
  - b) ettevõtja peab tagama, et selle haudejaama osalusel, kuhu haudemunad saadetakse, on kehtestatud kord, mille kohaselt võetakse haudejaamas proove II lisa 2. osas osutatud taudiseireprogrammis käsitletud tauditekitajate avastamiseks kõnealuse programmi täitmise eesmärgil.
3. Artiklis 8 osutatud, ehitiste ja vahenditega seotud nõuded kodulinde pidavatele ettevõtetele on järgmised:
- a) nende asukoht ja üldplaan peavad vastama asjaomasele tootmisliigile;
  - b) ettevõttes tohib pidada ainult kodulinde, kes
    - i) pärinevad ettevõttest endast
    - või
    - ii) pärinevad muust kodulinde pidavast ettevõttest
    - või
    - iii) pärinevad heakskiidetud kodulindude haudejaamadest
    - või
    - iv) toodi liitu lubatud kolmandatest riikidest ja territooriumidelt;
  - c) tuleb takistada kodulindude kokkupuudet närilistega ja väljastpoolt pärinevate lindudega;
  - d) ehitistes peavad olema head hügieenitingimused ja nendes peab olema võimalik korraldada tervisekontrolli;
  - e) ettevõtte põrandaid, seinu ja kõiki muid materjale või vahendeid peab olema võimalik kergesti puhastada ja desinfitseerida;
  - f) ettevõttel peavad olema asjakohased vahendid, mis sobivad asjaomase tootmisliigiga ning mida saab kasutada ehitiste, varustuse ja veovahendite puhastamiseks ja desinfitseerimiseks selleks kõige sobivamas kohas, mis asub ettevõttes.

5. osa

Vastavalt artiklites 10 ja 11 osutatud heakskiitmise nõuded koerte, kasside ja valgetuhkrute kogumiskeskustele ning kõnealuste loomade varjupaikadele

1. Artiklis 10 osutatud, isoleerimise ja muude bioturvalisuse meetmetega seotud nõuded koerte, kasside ja valgetuhkrute kogumiskeskustele on järgmised:
- a) vastu võib võtta ainult koeri, kasse ja valgetuhkruid, kes on pärit kõnealuseid loomi pidavatest registreeritud ettevõtetest;
  - b) koerte, kasside ja valgetuhkrute jaoks peavad olema nõuetekohased isoleerimisehitised;

▼B

- c) pärast puhastamist ja desinfitseerimist ning enne iga uue koerte, kasside ja valgetuhkrute partii saabumist tuleb selliste loomade pidamise ehitistes teha nõuetekohane sanitaarpaus;
- d) tagatud peab olema reovee kogumine asjakohase süsteemi abil.
2. Artiklis 11 osutatud, isoleerimise ja muude bioturvalisuse meetmetega seotud nõuded koerte, kasside ja valgetuhkrute varjupaikadele on järgmised:
- a) koerte, kasside ja valgetuhkrute jaoks peavad olema nõuetekohased isoleerimisehitised;
- b) alad, kus kasse, koeri ja valgetuhkruid hoitakse, samuti kõik läbikäigud ning loomadega kokku puutunud materjal ja vahendid tuleb pärast iga kõnealuste loomade partii lahkumist puhastada ja desinfitseerida; vajaduse korral tuleb need puhastada enne iga uue selliste loomade partii saabumist kooskõlas kehtestatud töökorraga;
- c) pärast puhastamist ja desinfitseerimist ning enne iga uue koerte, kasside ja valgetuhkrute partii saabumist tuleb selliste loomade pidamise ehitistes teha nõuetekohane sanitaarpaus;
- d) tagatud peab olema reovee kogumine asjakohase süsteemi abil.
3. Vastavalt artiklites 10 ja 11 osutatud, ehitiste ja vahenditega seotud nõuded koerte, kasside ja valgetuhkrute kogumiskeskustele ning kõnealuste loomade varjupaikadele on järgmised:
- a) kogumiskeskustel ja varjupaikadel peavad olema kõnealuste loomade majutamiseks sobivad ruumid, mis on ehitatud nii, et takistatud on kontakt väljaspool asuvate loomadega ja puudub otsene kokkupuude isoleerimisruumidega ning lihtne on loomi kontrollida ja sooritada kõiki vajalikke raviprotseduure;
- b) alad, kus kõnealuseid loomi peetakse, samuti kõik läbikäigud, põrandad, seinad ja kõik muud materjalid või vahendid, mis nende loomadega kokku puutuvad, peavad olema kergesti puhastatavad ja desinfitseeritavad;
- c) kogumiskeskustel ja varjupaikadel peavad olema sobivad alad vastavalt allapanu, väljaheidete ja lemmikloomatoidu ladustamiseks;
- d) kogumiskeskustel ja varjupaikadel peavad olema sobivad vahendid ehitiste, töövahendite ja veovahendite puhastamiseks ja desinfitseerimiseks.

*6. osa***Artiklis 12 osutatud heakskiitmise nõuded kontrollpunktidele**

1. Artiklis 12 osutatud, isoleerimise ja muude bioturvalisuse meetmetega seotud nõuded kontrollpunktidele on järgmised:
- a) kontrollpunktid peavad olema paigutatud, projekteeritud, ehitatud ja kasutatavad nii, et oleks tagatud piisav bioturvalisus hoidmaks ära loetellu kantud ja esilekerkivate taudide leviku muudesse ettevõtetesse ning nende ehitisi läbivate järjestikuste loomasaadetiste vahel;

▼B

- b) kontrollpunkt peab olema ehitatud, varustatud ja kasutatav nii, et oleks tagatud võimalus hõlpsalt teha puhastus- ja desinfitseerimistöid; kohapeal tuleb tagada veovahendite pesemise võimalus;
  - c) kontrollpunktides peavad olema sobivad ehitised loomataudiga nakatumises kahtlustatavate loomade eraldi isoleerimiseks;
  - d) kahe järjestikuse loomasaadetise vahel tuleb teha nõuetekohane sanitaarpaus, mida vajaduse korral kohandatakse vastavalt sellele, kas loomad pärinevad sarnasest piirkonnast, tsoonist või veoruumist või kas nende tervisestaatus on sama; eelkõige ei tohi kontrollpunktides loomi viibida vähemalt 24 tunni jooksul pärast kuni kuuepäevast kasutamist ning puhastus- ja desinfitseerimistööde tegemist ning enne uue loomasaadetise saabumist;
  - e) enne loomade vastuvõtmist peavad kontrollpunktide käitajad
    - i) olema alustanud puhastus- ja desinfitseerimistöid 24 tunni jooksul pärast kõigi varem kontrollpunktis peetud loomade lahkumist;
    - ii) tagama, et loomad ei sisene kontrollpunktidesse enne, kui puhastamis- ja desinfitseerimistööd on lõpetatud ja saanud veterinaarjärelevalve ametniku heakskiidu.
2. Artiklis 12 osutatud, ehitiste ja vahenditega seotud nõuded kontrollpunktidele on järgmised:
- a) need peavad olema enne ja pärast iga kasutamist puhastatud ja desinfitseeritud vastavalt veterinaarjärelevalve ametniku nõuetele;
  - b) kontrollpunktides viibivate loomadega kokku puutuvad vahendid peavad kuuluma ainult asjaomaste hoonete juurde, kui neid ei ole puhastatud ja desinfitseeritud pärast kokkupuudet loomade, nende väljaheidete või uriiniga; eelkõige peab kontrollpunkti käitaja andma kõigile kontrollpunkti sisenevatele isikutele puhta varustuse ja kaitseriietuse, mida kasutab üksnes see isik; samuti tuleb kättesaadavaks teha kõnealuste esemete puhastamiseks ja desinfitseerimiseks vajalikud vahendid;
  - c) kui loomasaadeti viiakse piirdeaiast välja, tuleb eemaldada allapanu ning asendada see pärast puhastus- ja desinfitseerimistöid värske allapanuga;
  - d) hoonetest ei koguta loomade sööta, allapanu, väljaheideteid ja uriini, kui neid ei ole nõuetekohaselt töödeldud, et vältida loomataudide levikut;
  - e) kontrollpunktides peavad olema sobivad ehitised loomade hoidmiseks, kontrollimiseks ja läbivaatamiseks, kui see on vajalik;
  - f) kontrollpunktis peab olema sobiv ala allapanu, sööda ja sõnniku ladustamiseks;
  - g) tagatud peab olema reovee kogumine asjakohase süsteemi abil.

▼B

7. osa

Artiklis 13 osutatud heakskiitmise nõuded kimalasi tootvatele keskkonnast eraldatud ettevõtetele

1. Artiklis 13 osutatud, bioturvalisuse ja järelevalvemeetmetega seotud nõuded kimalasi tootvatele keskkonnast eraldatud ettevõtetele on järgmised:

a) ettevõtja peab tagama, kontrollima ja dokumenteerima sisekontrollide abil, et väikse tarumardika sisenemine ettevõttesse on välistatud ja et nende olemasolu ettevõttes on tuvastatav.

2. Artiklis 13 osutatud, ehitiste ja vahenditega seotud nõuded kimalasi tootvatele keskkonnast eraldatud ettevõtetele on järgmised:

a) kimalaste tootmine peab olema eraldatud kõigist ettevõttes sellega seoses sooritatavatest toimingutest ning see peab toimuma lendavate putukate eest kaitstud ehitistes;

b) kimalasi tuleb kogu tootmise jooksul kõnealuses hoones isoleerituna hoida;

c) suira ladustamine ja käitlemine ehitistes peab olema kimalastest eraldatud kogu kimalaste tootmise vältel, kuni seda kasutatakse nende söötmiseks.

8. osa

Artiklis 14 osutatud heakskiitmise nõuded muude peetavate maismaaloomade kui esikloomaliste karantiiniasutustele

1. Artiklis 14 osutatud, karantiini, isoleerimise ja muude bioturvalisuse meetmetega seotud nõuded muude peetavate maismaaloomade kui esikloomaliste karantiiniasutustele on järgmised:

a) karantiiniasutuse iga üksus

i) peab asuma ohutus kauguses ümbritsevatest ettevõtetest või muudest kohtadest, kus loomi peetakse, et vältida loomade nakkushaiguste ülekandumist asutustes elavate ja karantiini paigutatud loomade vahel;

ii) peab alustama nõutavat karantiiniperioodi, kui partii viimane loom tuuakse karantiiniasutusse;

iii) tuleb tühjendada loomadest ning puhastada ja desinfitseerida viimase partii karantiiniperioodi lõpus; seejärel tuleb üksus hoida loomadest tühjuna vähemalt seitsme päeva jooksul, enne kui karantiiniasutusse tuuakse kolmandast riigist või territooriumilt liitu saabunud loomapartii;

b) kui loomasaadeti viiakse piirdeaiast välja, tuleb kasutatud allapanu asendada pärast puhastus- ja desinfitseerimistöid värske allapanuga;

c) hoonetest ei koguta loomade sööta, allapanu, väljaheiteid ja uriini, kui neid ei ole nõuetekohaselt töödeldud, et vältida loomataudide levikut;

▼B

- d) sissetoodavate ja väljaviidavate loomapartiide ristisaastumise vältimiseks tuleb rakendada ettevaatusabinõusid;
- e) karantiiniasutusest vabastatud loomade puhul tuleb järgida liidu nõudeid maismaaloomade liikumise kohta liikmesriikide vahel.
2. Artiklis 14 osutatud, järelevalve- ja kontrollimeetmetega seotud nõuded muude peetavate maismaaloomade kui esikloomaliste karantiiniasutustele on järgmised:
- a) taudiseirekava peab hõlmama loomade nõuetekohast kontrollimist zoonooside suhtes ning seda tuleb rakendada ja ajakohastada vastavalt ettevõttes viibivate loomade arvule ja liigile ning epidemioloogilisele olukorrale ettevõttes ja selle ümbruses seoses loetellu kantud ja esilekerkivate taudidega;
- b) loomade puhul, keda kahtlustatakse loetellu kantud või esilekerkivate tauditekitajatega nakatumises või saastumises, tuleb teha kliinilised või laboriuuringud või tapajärgne analüüs;
- c) loomade nakkushaiguste suhtes vastuvõtlikke loomi tuleb vaksineerida ja ravida, kui see on asjakohane;
- d) kui pädev asutus on andnud selleks korralduse, tuleb võimaliku taudi varaseks avastamiseks kasutada kontroll-loomi.
3. Artiklis 14 osutatud, ehitiste ja vahenditega seotud nõuded muude peetavate maismaaloomade kui esikloomaliste karantiiniasutustele on järgmised:
- a) asutused peavad olema selgelt piiritletud ning tuleb kontrollida loomade ja inimeste juurdepääsu ehitistele, kus loomad paiknevad;
- b) veterinaarkontrolli eest vastutavatel töötajatel peavad olema piisavalt avarad tööruumid, sealhulgas riietus-, duši- ja tualettruumid;
- c) kättesaadavad peavad olema piisavad vahendid loomade püüdmiseks, piiramiseks, vajaduse korral fikseerimiseks ja isoleerimiseks;
- d) kättesaadavad peavad olema puhastus- ja desinfitseerimisvahendid ja -ruumid;
- e) asutuse see osa, kus loomi peetakse, peab olema
- i) putukakindel ning varustatud õhu sisse- ja väljalaskevahetega, millel on HEPA filter, sisemise vektorikontrolliga, topeltustega ning töökorruga, kui pädev asutus on andnud korralduse konkreetsete loomaterviseiga seotud riskidega tegelemiseks;
- ii) tehistingimustes peetavate lindude puhul linnu-, kärkse- ja kahjurikindel;
- iii) fumigeerimiseks õhukindlalt suletav;
- iv) sobivale standardile vastav ning ehitatud viisil, mis tagab, et väljaspool asuvate loomadega kokkupuude on välistatud ning lihtne on loomi kontrollida ja sooritada kõiki vajalikke raviprotseduure;
- v) ehitatud nii, et põrandad, seinad ja kõik muud materjalid või vahendid on kergesti puhastatavad ja desinfitseeritavad.

▼B

9. osa

Artiklis 16 osutatud heakskiitmise nõuded maismaaloomi pidavatele kinnistele ettevõtetele

1. Artiklis 16 osutatud, karantiini, isoleerimise ja bioturvalisuse meetmetega seotud nõuded maismaaloomi pidavatele kinnistele ettevõtetele on järgmised:
  - a) ettevõtted tohivad vastu võtta üksnes peetavaid maismaaloomi, kes on läbinud liigiomaste taudide puhul nõuetekohase karantiiniperioodi, juhul kui kõnealused loomad on pärit mujalt kui kinnisest ettevõttest;
  - b) ettevõtted tohivad vastu võtta üksnes esikloomalisi, kes vastavad nõuetele, mis on sama ranged, kui Maailma Loomatervise Organisatsiooni (OIE) maismaaloomade tervise koodeksi 2018. aasta väljaande artiklis 6.12.4 osutatud nõuded;
  - c) vajaduse korral peavad ettevõttel olema muudest ettevõtetest toodud maismaaloomade karantiiniks vajalikud ehitised.
2. Artiklis 16 osutatud, järelevalve- ja kontrollimeetmetega seotud nõuded maismaaloomi pidavatele kinnistele ettevõtetele on järgmised:
  - a) taudiseirekava peab hõlmama loomade nõuetekohast kontrollimist zoonooside suhtes ning seda tuleb rakendada ja ajakohastada vastavalt ettevõttes viibivate peetavate maismaaloomade arvule ja liigile ning epidemioloogilisele olukorrale ettevõttes ja selle ümbruses seoses loetellu kantud ja esilekerkivate taudidega;
  - b) peetavate maismaaloomade puhul, keda kahtlustatakse loetellu kantud või esilekerkivate tauditekitajatega nakatumises või saastumises, tuleb teha kliinilised või laboriuuringud või tapajärgne analüüs;
  - c) nakkushaiguste suhtes vastuvõtlikke peetavaid maismaaloomi tuleb vaktsineerida ja ravida, kui see on asjakohane.
3. Artiklis 16 osutatud, ehitiste ja vahenditega seotud nõuded maismaaloomi pidavatele kinnistele ettevõtetele on järgmised:
  - a) ettevõtted peavad olema selgelt piiritletud ning tuleb kontrollida loomade ja inimeste juurdepääsu ehitistele, kus loomad paiknevad;
  - b) kättesaadavad on piisavad vahendid loomade püüdmiseks, piiramiseks, vajaduse korral fikseerimiseks ja isoleerimiseks;
  - c) loomade eluruumid peavad vastama sobivale standardile ning olema ehitatud viisil, mis tagab, et
    - i) väljaspool asuvate loomadega kokkupuude on välistatud ning lihtne on loomi kontrollida ja sooritada kõiki vajalikke raviprotseduure;
    - ii) põrandad, seinad ja kõik muud materjalid või vahendid on kergesti puhastatavad ja desinfitseeritavad.

II LISA

**HAUDEJAAMADE MIKROBIOLOOGILISE KONTROLI PROGRAMM
NING KODULINDE PIDAVATE ETTEVÖTETE JA HAUDEJAAMADE
TAUDISEIREPROGRAMMID**

1. OSA

Artiklis 7 osutatud haudejaamade mikrobioloogilise kontrolli programm

Hügieenikontrolli eesmärgil rakendatav mikrobioloogilise kontrolli programm hõlmab järgmist:

- a) koguda tuleb keskkonnaproove, mille puhul tehakse bakterioloogiline uuring;
- b) proove tuleb võtta vähemalt iga kuue nädala tagant ja iga kord tuleb võtta 60 proovi.

2. OSA

**Artiklis 7 osutatud haudejaamade ja artiklis 8 osutatud kodulinde pidavate
ettevõtete taudiseireprogrammid**

1. Taudiseireprogrammide eesmärk

Selle tõendamine, et heakskiidetud ettevõtetes peetavad kodulinnukarjad on vabad punktides 2 ja 3 loetletud tauditekitajatest.

Taudiseireprogrammid hõlmavad vähemalt punktis 2 osutatud tauditekitajaid ja loetletud peetavaid liike.

2. Loomade tervise seisukohast olulisi *Salmonella* serotüüpe käsitlev taudiseire

2.1. Järgmiste tauditekitajatega nakatumise kindlakstegemine:

- a) *Salmonella Pullorum*: hõlmab *Salmonella enterica* subsp. *enterica* serotüübi *Gallinarum* biokeemilist varianti *Pullorum*;
- b) *Salmonella Gallinarum*: hõlmab *Salmonella enterica* subsp. *enterica* serotüübi *Gallinarum* biokeemilist varianti *Gallinarum*;
- c) *Salmonella arizonae*: hõlmab *Salmonella enterica* subsp. *arizonae* serogrupi K (O18) *arizonae*.

2.2. Kodulindude sihtliigid:

- a) *Salmonella Pullorum*'i ja *Salmonella Gallinarum*'i puhul *Gallus gallus*, *Meleagris gallopavo*, *Numida meleagris*, *Coturnix coturnix*, *Phasianus colchicus*, *Perdix perdix*, *Anas* spp.;
- b) *Salmonella arizonae* puhul: *Meleagris gallopavo*.

2.3. Lävivaatamine

Iga linnukari tuleb kliiniliselt läbi vaadata igal munemis- või tootmisperioodil kõnealuse haiguse avastamiseks kõige sobivamal ajal.

▼B

2.4. Proovimaatriks:

a) kui see on asjakohane, tuleb kodulinde pidavas ettevõttes igast linnukarjast võtta järgmised proovid:

i) seroloogiliseks uuringuks: veri;

ii) bakterioloogiliseks uuringuks:

— proovid surnud lindude kudedest, eelkõige maksast, põrnast, munasarjast, munajuhast ning niude- ja umsoole ühinemiskohast;

— keskkonnaproovid;

— kaapeproovid eluslindude, eelkõige haigena tunduvate või väga seropositiivseks tunnistatud eluslindude kloaagist;

b) haudejaamades võetakse bakterioloogiliseks uuringuks proovid

i) koorumata jäänud tibudelt (nimelt koorumata embrüodelt);

ii) teisesordilistelt tibudelt;

iii) tibude mekooniumist;

iv) koorumiskappidest ja haudejaama seintelt pärit udusulgedelt või tolmust.

2.5. Valimialus ja proovivõtusagedus:

a) kodulinde pidavas ettevõttes:

i) *Salmonella Pullorum*'i ja *Salmonella Gallinarum*'i puhul:

Liik	Proovivõtmise aeg		Proovivõtuks valitud lindude arv/keskkonnaproovide arv
	Aretuslinnud	Produktiivlinnud	
<i>Gallus gallus</i> , <i>Meleagris gallopavo</i> , <i>Numida meleagris</i> , <i>Coturnix coturnix</i> , <i>Phasianus colchicus</i> , <i>Perdix perdix</i> ja <i>Anas spp.</i>	Munemise alguses	Tootmise ajal vähemalt kord aastas	60

ii) *Salmonella arizonae* puhul:

Liik	Proovivõtmise aeg		Proovivõtuks valitud lindude arv/keskkonnaproovide arv
	Aretuslinnud	Produktiivlinnud	
<i>Meleagris gallopavo</i>	Munemise alguses	Tootmise ajal vähemalt kord aastas	60

iii) pädev asutus võib kohandada nende lindude arvu, kellelt punktide i ja ii kohaselt proove võetakse, vastavalt nakkuse teadaolevale levikule asjaomases liikmesriigis ja selle varasemale esinemissagedusele ettevõttes. Igal juhul tuleb alati võtta nakkuse avastamiseks vajalik statistiliselt piisav arv proove seroloogilisteks ja/või bakterioloogilisteks uuringuteks;

▼B

b) haudejaamas võetakse ja kontrollitakse proove vähemalt kord kuue nädala jooksul. Uuringud hõlmavad vähemalt

i) üht koondproovi iga koorumiskapi tibude udusulgedest ja mekooniumist

ning

ii) proovi kas

— 10 teisesordiliselt tibult ja 10 koorumata jäänud tibult iga proovivõtupäeval koorumiskapis asuva päritolulinnukarja kohta

või

— 20 teisesordiliselt tibult iga proovivõtupäeval koorumiskapis asuva päritolulinnukarja kohta.

2.6. Proovide töötlemine ja uuringumeetodid:

a) võetud proove kasutatakse

i) seroloogilisteks uuringuteks; ⁽¹⁾

ii) bakterioloogilisteks uuringuteks, mis asendavad või täiendavad punktis i osutatud seroloogilisi uuringuid; bakterioloogiliste uuringute tegemiseks ei võeta siiski proove kodulindudel või munadel, mida on kaks kuni kolm nädalat enne uuringu tegemist töödeldud mikroobivastaste ravimitega;

b) võetud proove tuleb töödelda järgmiselt:

i) väljaheitest/mekooniumist ning soolestikust võetud proovide puhul kasutatakse otsest rikastamist seleniidi-tsüsteiinipuljongis või muus asjakohases söötmes, mis sobib proovide jaoks, mille puhul eeldatakse muu konkureeriva mikrofloora olemasolu;

ii) proovide puhul, milles muu konkureeriv mikrofloora on eeldatavalt vähene (näiteks koorumata jäänud embrüod), võib kasutada mitteselektiivset eelrikastamist, millele järgneb selektiivne rikastamine sojapõhises Rappaport-Vassiliadise puljongis või Müller-Kauffmanni tetranaat-novobiotsiinipuljongis;

iii) aseptiliselt kogutud kudede puhul toimub otsene väljakülv vähese selektiivsusega agarile (nt MacConkey agar);

iv) *Salmonella Pullorum* ja *Salmonella Gallinarum* ei kasva hästi modifitseeritud pooltahkes Rappaport-Vassiladise söötmes (MSRV), mida liidus kasutatakse zoonootilise *Salmonella* spp. seireks, kuid MSRV on sobiv *Salmonella arizonae* puhul;

v) määramismeetoditega peab olema võimalik eristada *Salmonella Pullorum*'i ja *Salmonella Gallinarum*'i põhjustatud nakkuse seroloogilist reaktsiooni *Salmonella Enteritidis*'e vaktsiini kasutamisega seotud seroloogilisest reaktsioonist, kui kõnealust vaktsiini on kasutatud ⁽²⁾. Kui seire teostamisel kasutatakse seroloogilisi uuringuid, ei tohiks kõnealust vaktsiini kasutada. Vaktsineerimise puhul tuleks kasutada bakterioloogilisi uuringuid, kuid kasutatav kontrollimeetod peab võimaldama eristada avastatud tüvede hulgas elusaid vaktsiinitüvesid.

⁽¹⁾ Kohati on muude linnuliikide kui *Galliformes*'i puhul seroloogiliste uuringute valepositiivsete reaktsioonide osakaal lubamatult suur.

⁽²⁾ Praegu ei ole olemas uuringut, millega oleks võimalik eristada, kas tegemist on *Salmonella Pullorum*'i ja *Salmonella Gallinarum*'i põhjustatud nakkusega või nende serotüüpide vaktsiinide kasutamisega.

▼ B

2.7. Tulemused

Linnukarja peetakse positiivseks, kui pärast punktide 2.3–2.6 kohaselt tehtud uuringute positiivset tulemust kinnitab tauditekitajatega nakatumist teine asjakohast liiki uuring.

3. Kodulindude seisukohast olulise *Mycoplasma* spp. taudiseire

3.1. Järgmiste tauditekitajatega nakatumise kindlakstegemine:

- a) *Mycoplasma gallisepticum*;
- b) *Mycoplasma meleagridis*.

3.2. Sihtliigid:

- a) *Mycoplasma gallisepticum*: *Gallus gallus*, *Meleagris gallopavo*;
- b) *Mycoplasma meleagridis*: *Meleagris gallopavo*.

3.3. Läbivaatamine

Iga linnukari tuleb kliiniliselt läbi vaadata igal munemis- või tootmispe-rioodil kõnealuse haiguse avastamiseks kõige sobivamal ajal.

3.4. Proovimaatriks:

kui see on asjakohane, tuleb kodulinde pidavas ettevõttes igast linnukar-jast võtta järgmised proovid:

- a) veri;
- b) sperma;
- c) kaapeproovid trahheast, tagasõõrmetest või kloaagist;
- d) proovid surnud lindude kudedest, eelkõige kahjustusega ööpäevaste tibude õhukottidest;
- e) proovid kalkunite munajuhast ja peenisest, eelkõige *Mycoplasma meleagridis*'e avastamiseks.

3.5. Valimialus ja proovivõtusagedus:

- a) *Mycoplasma gallisepticum*'i puhul:

Liik	Proovivõtmise aeg		Proovivõtuks lindude arv	valitud
	Aretuslinnud	Produktiivlinnud		
<i>Gallus gallus</i>	• 16 nädala vanuselt • munemise alguses • ja seejärel iga 90 päeva tagant	Tootmise ajal iga 90 päeva tagant	• 60 • 60 • 60	
<i>Meleagris gallopavo</i>	• 20 nädala vanuselt • munemise alguses • ja seejärel iga 90 päeva tagant	Tootmise ajal iga 90 päeva tagant	• 60 • 60 • 60	

▼B

b) *Mycoplasma meleagridis*'e puhul:

Liik	Proovivõtmise aeg		Proovivõtuks lindude arv	valitud
	Aretuslinnud	Produktiivlinnud		
<i>Meleagris gallopavo</i>	• 20 nädala vanuselt • munemise alguses • ja seejärel iga 90 päeva tagant	Tootmise ajal iga 90 päeva tagant	• 60 • 60 • 60	

c) pädev asutus võib kohandada nende lindude arvu, kellelt punktide a ja b kohaselt proove võetakse, vastavalt nakkuse teadaolevale levikule asjaomasel liikmesriigis ja selle varasemale esinemissagedusele ettevõttes. Igal juhul tuleb alati võtta statistiliselt piisav arv proove seroloogilisteks ja/või bakterioloogilisteks uuringuteks;

3.6. Läbivaatamine, proovide võtmine ja uuringumeetodid

Nakkuse esinemise kontrollimine seroloogiliste, bakterioloogiliste ja molekulaarsete uuringute abil peab toimuma heakskiidetud meetodeil, mida on tunnustanud pädev asutus.

3.7. Tulemused

Linnukarja peetakse positiivseks, kui pärast punktide 3.3–3.6 kohaselt tehtud uuringute positiivset tulemust kinnitab tauditekitajatega nakatumist teine asjakohast liiki uuring.

3. OSA

Lisateave diagnostikameetodite kohta

Laborid, mille pädev asutus on määranud võtma käesoleva lisa 1. ja 2. osas ettenähtud proove, võivad tutvuda Maailma Loomatervise Organisatsiooni (OIE) maismaaloomade diagnostiliste uuringute ja vaktsiinide käsiraamatu 2018. aasta väljaandega, kus on esitatud diagnostikameetodite täpsemad üksikasjalikud kirjeldused.

▼B

III LISA

PEETAVATE MAISMAALOOMADE IDENTIFITSEERIMISVAHENDID

Peetavate maismaaloomade identifitseerimisvahendid on järgmised:

- a) tavaline kõrvamärk;
- b) sõrgatsile kinnitav tavaline tähis;
- c) elektrooniline kõrvamärk;
- d) vatsabool;
- e) süstitav transponder;
- f) sõrgatsile kinnitav elektrooniline tähis;
- g) tätoveering;
- h) jalarõngas.